

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem tek. uradu št. 12.000.

Na Krško Polje.

Jutri se zberejo na historičnem Krškem polju tisoči slovenskega in hrvaškega kmetijskega ljudstva, da na velikem zborovanju manifestirajo za svoje ideje in za svoje zahteve.

V dvojnem oziru bo to zborovanje važno in ne samo dnevno-političnega pomena. Sporazumu jugoslovenskega naroda bo posvečena prva misel in njej bo veljala prva manifestacija. Kakor so se v preteklosti na Krškem polju borili Hrvati in Slovenci skupno za svojo svobodo, tako se morajo v bodoče boriti skupno s Srbi za utrditev in razširjenje pridobljene svobode. Ni pa zadosti, da se volja za sporazum manifestira, temveč treba je tudi povdariti, da bo vezala ista iskrenost vse brate pri izgradnji svobode, kakor jih je vezala v boju za dosego svobode. Nobenih posebnih stremiljenj ne sme biti, vse mora vezati le ena volja in le ena želja — po zmagi.

Poseben pomen pa zadobiva nedeljska manifestacija ideje sporazuma s časom, v katerem se vrši. Krmilo države je v rokah vlade, ki je nastala vsled sporazuma med Hrvati in Srbi. Slovenci pri tem sporazumu niso sodelovali. Nedeljska manifestacija mora zato glasno povedati, da Slovenci vseeno niso pozabljeni, pa čeprav vodilna slovenska stranka ni hotela sodelovati pri tem sporazumu. Nedeljska manifestacija mora povedati, da se ne bo vladalo proti Sloveniji, da se bo v polni meri upoštevalo slovenske interese, pa čeprav je zakonita zastopnica slovenskega naroda odklonila udeležbo pri sporazumu. Napako SLS mora nedeljska manifestacija popraviti! To zahteva slovenski narod in to pričakuje slovenska javnost od St. Radića, ki se udeleži nedeljske manifestacije.

Druga in v mnogem oziru še važnejša misel, ki bo v nedeljo povdarjena na Krškem polju, je misel o seljaški državi. Nekoč, v dobi Tomislava, je bila že uresničena in v zgodovini je zapustila samo slaven sled. Danes se pričena delo, ker treba je premagati goro predsodkov in osušiti morje nerresnic. Toda težava dela in sijaj uspeha sta bila vedno v istem razmerju. Zato proč s strahom pred dolgotrajno poti, proč z malodušnostjo vsled težave boja, ovire morajo biti premagane, ker je misel zdrava.

Ne pomeni seljaška država diktature kmetijskega stanu, in namen seljaške države oškodovanje drugih stanov, temveč problem in zmisel seljaške države je v harmoničnem pridobitnem delu vseh stanov, je v odpravi življenja enega stanu na račun drugega. Toda problem je mogoče postaviti tudi drugače. Kmet je najbolj tipičen primer delovnega človeka. Vsi delovni ljudje imajo en produktiven interes, vsi nedelavni ljudje pa enak parazitski interes. Uveljaviti načelo dela, storiti falango vseh delavnih ljudi proti nedelavnim, tudi tako je mogoče označiti cilj seljaške države.

Pa še drugače je mogoče razložiti namen seljaške države. Dežela je ona neusahljiva rezerva moralnih in fizičnih sil, ki ohranja človeštvo. Skrbeti, da se niti ena teh sil ne izgubi, da povsodi zavladata socialna pravičnost in demokracija, da bo cilj vseh priboriti zmago misli o človeškem dostojanstvu, tudi to je namen seljaške države.

Novo oznanilo je vsebovano v moderni ideji seljaške države. Veliko je to oznanilo in zato ga morajo nositi tudi veliki ljudje. Kdor se opleta z malenkostmi, kdor se boji sodelavcev, kdor se spozablja do intrig, ta ni mož, ki bi bil v stanu uresničiti seljaško državo.

Nove izjave Stepana Radića.

Beograd, 22. avgusta. Včeraj dopoldne se je St. Radić sestal z radikalnim pravkom Acom Stanojevićem. Sestanek je trajal od 8. do 10.30. Nato je St. Radić posetil nekatera ministrstva. Ob 13. je bil St. Radić na obedu pri zunanjem ministru dr. Ninčiču. Bili so navzoči še ministri Pavle Radić, dr. Šuperina s hčerko, Laza Marković, Vasa Jovanović z gospo, dr. Krnjević, Jovan Marković, pomočnik zunanjega ministra, in Životić, tajnik zunanjega ministrstva.

Po obedu se je St. Radić vrnil v hotel »Pariz«, kjer je sprejel dopisnike nekih tujih listov, nato pa ob 17. zastopnike domačega tiska, katerim je dal obširen intervju. V intervjuju je St. Radić izjavil, da je dobil v Beogradu najboljše vtise. Prosil je novinarje, naj demantirajo vesti, ko da bi on vršil kako kontrolo po ministrstvih. To je zelo neumno! Jaz nisem poslanec. Treba je imeti na umu, da sem predsednik druge najjačje vladne stranke v koaliciji. Zato je moja dolžnost, da se za vse zanimam.

O sestanku z Živkovićem je izjavil, da sta se razgovarjala izključno o sporazumu. Sporazum ni strankarsko delo, dasi sta ga ustvarili dve stranki, nego je ta sporazum veliko narodno in državno delo. Ni vprašanje, ali se bodo ojačili radikali ali HSS, marveč glavno je, da se bo ojačila cela država v notranjem in mednarodnem pogledu.

Aca Stanojević je v svoji skromnosti poudaril, da je privatna oseba. Medtem je on popolnoma objektivni človek, ki je o vsem poučen in pametno presoja vse naše javne prilike. Povabil me je v Knjaževac. On bo tudi sam prišel v Hrvatsko. Naglasil je, da je sreča in previdnost hotela, da ravno Pašić ustvari sporazum. Prav to mi je rekel tudi Živković. Sporazum bi mogel ustvariti tudi kdo drugi, n. pr. Davidović, ki ima zelo dober značaj in ki je pošten človek. To pa ni dovolj za politika. Zelo važno je imeti stranko in biti v njej stvarni šef, ne pa za vsako »sitnico« konzultirati klub. Opozicija nam očita, da sva s Pašićem diktatorja. Toda brez strankarske discipline je nemogoče delati. V parlamentu ne more vsak imeti svojega mnenja. More se dovoliti diskusija, ali šef stranke mora imeti avtoriteto in odločujočo besedo. V avstrijskem parlamentu je bilo nekaj divjakov. Pri nas jih sicer ni mnogo. Tak »divjak« je bil Žanič. Bog mu je dal veliko staturo in malo razuma. On misli, da je glavno, da je v parlamentu čim več incidentov.

MAKSIMOVIĆ SE JE POVRNIL V BEOGRAD.

Beograd, 23. avgusta. Danes se vrne v Beograd notranji minister Boža Maksimović, ki se je dalj časa mudil v Karlovih Varih pri Pašiću. Nato se bo dopoldne vršila seja ministrskega sveta.

ŠE ZBOROVALNI ZAKON DOBIMO.

Beograd, 22. avgusta. Včeraj se je vrnil v Beograd minister za izenačenje zakonov dr. Srškić. Iz njegove okolice doznajamo, da se v njegovem resorju že pripravlja načrt zakona o zborovanjih in društvih, kar bo dodatek tiskovnemu zakonu. Na vprašanje, kaj je z zavarovanjem novinarjev, je dr. Srškić izjavil,

Ideja seljaške države je zdrava in mi verujemo v njeno uresničenje. Verujemo pa tudi, da bo nedeljska manifestacija pomemben korak k njeni uresnitvi in zato kličemo: Na Krško polje!

O zasedanju Zveze narodov je St. Radić uverjen, da bo naša delegacija delovna in homogena. Delegacija je zelo dobro sestavljena, ne zato, ker sem jaz v njej, marveč ker sem tudi jaz v njej. Krnjević, Stražnički, Ranislav Avramović so sami izvrstni strokovnjaki in kulturni ljudje. Niso imenovani v to delegacijo radi sinekure, nego radi svoje sposobnosti.

Radić se je tudi zelo laskavo izrazil o dr. Ninčiču. Na koncu je St. Radić izjavil, da je treba ustvariti normalne razmere. Tako bodo tudi ljudje normalni. Sedaj so nastali najboljši odnosi, parlamentarna vlada in parlamentarna večina. Popolnoma sem zadovoljen z dosedanjim delom. Sporazum se razvija, da se boljše ne more razvijati.

O poslednjih dogodkih in o resoluciji demokratske stranke je St. Radić izjavil, da mu je pozitivno znano, da so bili Davidović in še nekateri drugi proti vsaki izjavi o njegovi osebi in da resolucija v plenumu ni bila sprejeta. Rekel sem Davidoviću, da nisem zbral pol milijona hrvaških seljakov zato, da bi se prepirali, kdo ima večino v Srbiji, nego da v prvi vrsti zaščitimo interese svojih volilcev, da vstopimo v vladu in da sodelujemo pri upravi države. Demokrati so trdili, da so radikali reakcionarni. Sam Davidović je govoril, da Pašić ni silovit človek, marveč zvit in da je za vse zlo kriv Pribičević. Jaz sem mu na to odgovoril: »Če hočete biti lojalni, potem morate priznati, da je tudi za vas dobro, da smo eliminirali Pribičevića.«

Pravijo, da smo se izneverili devet desetina svojega programa. Toda na vladi se drugače misli, kakor v opoziciji. Glavno je, da smo ohranili seljaško in demokratsko državo ter strogo parlamentarno vladavino. Pri nas bo Davidović izgubil vse, tudi Ribar ne bo imel več nekolic mesecev nobenega Hrvata. Borili se bomo za državo. Ako bodo zemljoradniki z Joco Jovanovićem dobili 140 mandatov, bomo šli z njim. Demokrati so stvarno centralisti, formalno pa so decentralisti. Radikali pa so formalno centralisti in stvarno decentralisti, ker so za seljaško vladu in za samoupravo. Demokratom je seljak peto kolo. To je več ali manj meščanska stranka. So to terazijski zemljoradniki, kakor kličejo Joco Jovanovića. S tem je Radić končal svoj razgovor z novinarji. Zvečer se je St. Radić odpeljal v Zagreb.

da je vse pripravljeno. Z izdelavo uredbe se prične takoj, ko bo zbrano potrebno gradivo. V Beograd pride prihodnje dni predsednik J. N. U., ki bo ministru razložil vse zahteve in potrebe novinarjev.

MINISTRI POTUJEJO NA BLEJ.

Beograd, 22. avgusta. Minister prosvete Velja Vukičević je odpotoval na Bled, da predloži kralju nekaj ukazov v podpis. Tudi minister pošte dr. Šuperina odide prihodnji teden na Bled in bo predložil kralju v podpis nekaj ukazov o upokojitvi starih uradnikov, ki so odslužili svoja službena leta, in o nameščenju novih uradnikov svojega ministrstva.

FRANCOSKA OFENZIVA POTEKA UGODNO.

Pariz, 22. avgusta. Uradni komunique piše, da je položaj v Maroku ugoden. Ofenziva Francozov in Špancev napreduje zelo dobro.

Kaj se obotavljajo!

VESTI O PREISKOVALNI KOMISIJI ZA DELO TRBOVELJSKE — PREZGODNJE.

Beograd, 22. avgusta. Včeraj so nekateri listi poročali, da je ministrstvo šum in rud odredilo posebno komisijo, ki naj bi pregledala delo v trboveljskem rudniku, ker je dobil minister od strani delavcev in akcijonarjev nebroj pritožb o delu uprave rudnika. Ob tej priliki se je posebno povdarjalo, da je odlok ministrstva šum in rud žel vseobče odobravanje v državi, predvsem pa v Sloveniji, ki komaj čaka, da se v Trbovljah napravi red in za vedno onemogoči delo raznim trboveljskim tipom. Medtem pa se iz ministrstva šum in rud demantirajo vesti o komisiji.

PRED NOVO ORIENTACIJO OPozICIJE.

Beograd, 22. avgusta. Včeraj je nastal v politični situaciji kratek zastoj. Radićevo bivanje v Beogradu ni bilo razen konferenc z Aco Stanojevićem zvezano z nobenimi dogodki. St. Radić je sinoči odpotoval v Zagreb, Aca Stanojević pa v Novi Sad, odkoder se vrne v Knjaževac. S podpisom ukaza o državnih podtajnikih je končano poslednje delo na formiranju vlade radikalov in radićevcev.

Javnost zanimajo najbolj pokreti, ki se opažajo pri posameznih opozicijskih strankah, zlasti pri muslimanih, zemljoradnikih in nekoliko tudi pri Davidovićeveh demokratih. Nova situacija, ki je nastala s sestavo vlade radikalov in radićevcev, je močno vplivala v vrstah opozicije, ki danes čuti potrebo novih grupacij. Predvsem pridejo pri tem v poštev davidovićeveci in spahovci. Pri njih se opaža močno gibanje za zblizanje in ni izključeno, da se bo fuzija izvršila takoj, ko se sestane v Sarajevu poslanski klub in glavni odbor JMO. Po vestih iz Sarajeva je prišlo v stranki do malih nesoglasij. Nekoliko vplivnih pristašev JMO je baje že izstopilo iz stranke.

Kar se tiče akcije zajedničarjev in radićevskih disidentov, sta obe skupini doživeli popoln neuspeh med narodom.

Po povratku notranjega ministra Maksimovića bo vlada zopet pričela z ustalim delom. Pričakujejo, da se bo danes ali jutri vršila seja ministrskega sveta, na kateri bodo poleg resornih vprašanj pretresali še nekatera druga politična vprašanja.

TUDI JUGOSLAVIJA BO UREDILA SVOJ DOLG V AMERIKI.

Pariz, 22. avgusta. Listi poročajo iz Newyorka, da bo belgijska vlada takoj po sklenitvi pogodbe o konsolidaciji svojega vojnega dolga zahtevala novo posojilo 50 milijonov dolarjev. To posojilo je že osigurano. Tudi italijanska in francoska vlada bosta zaprosili vsaka za 100 milijonov dolarjev posojila. Jugoslovenska vlada je že podvzela korake, da čim prej regulira svoje vojne dolge in da potem dobi novo posojilo. Jugoslovanski delegati bodo odšli v Newyork koncem septembra ali začetkom oktobra.

ODHOD NAŠE DELEGACIJE V ZENEVO.

Beograd, 22. avgusta. Zunanje ministrstvo je sklenilo, da odpotuje naša delegacija v Zenevo 2. septembra. Dr. Ninčič bo potoval skozi Zagreb, kjer se bo sestal z Radićem, s katerim bosta skupno nadaljevala pot v Zenevo. Z njima bo potoval tudi dr. Krnjević.

Protestiramo.

Gerentski svet mesta Ljubljane namerava kupiti svet Jugoslovenskega Sokolskega Saveza, nadalje zemljišče za topničarsko vojašnico, ki je last dr. Kisovca in tovarišev ter učiteljsko trgovino učil. Proti tej nameravi kupitji se je pritožil dr. Stanovnik na velikega župana ter utemeljeval svojo pritožbo s tem, da je svet predrag, da ni gerentski svet za tako kupitjo upravičen in da je namera tovarno preurediti v stanovanjsko hišo napačna.

Ne bomo danes razpravljali o tem, če so nameravane kupitje dobre ali slabe, ker stojimo odločno na stališču, da nima gerentski svet pravice sklepati tako velike kupitje. O imovini ljubljanskega mesta ima pravico odločati samo ljubljanski občinski svet, nikakor pa ne gerentski svet, ki ga večina ljubljanskega prebivalstva odklanja. To se je na letošnjih volitvah jasno pokazalo, še jasnejše pa je to bilo manifestirano z ustanovitvijo Ljubljanske samoupravne zveze, ko so se prav vse stranke združile proti oni stranki, ki je postavila ta gerentski svet. Zato pravimo, da gerentski svet nima pravice sklepati tako velike kupitje in zato zahtevamo, da o teh stvarih odloča edinole ljubljanski občinski svet.

Z vso odločnostjo odklanjamo argumentacijo z nenormalnimi razmerami. Je sicer res, da je nad vse nenormalno, da Ljubljana še danes nima svojega župana, toda prav tako je res, da tega niso krive ne normalne razmere v Ljubljani, temveč samo vlade, ki ne spoštujejo ljubljanske avtonomije. Nobena resna zadržka ni, da bi se že jutri razpisale občinske volitve, ker volilni ime-

niki so gotovi in potrjeni in v enem mesecu more imeti Ljubljana svoj občinski svet. Ugovor, da so nameravane kupitje tako neuje, da ni mogoče čakati niti mesec dni, je smešen in dvomito, če bi se ga upal kdo resno navajati. Vsaj ne bo ljubljanska občina že jutri pričela zidati stanovanjska poslopja, temveč bo preteklo še marsikaj časa, predno bo mogoče zasidati v zemljo prvo lopato. Evidentno je dalje, da bo morala ljubljanska občina najeti za gradnjo stanovanjskih hiš posojilo, ki ga pa zopet more skleniti samo občinski svet. Zato je nujno ravno sklicanje občinskega sveta, nikakor pa niso nujne nameravane kupitje.

Sicer se pa usojamo vprašati, če se morebiti še kdo drugi poteguje za svet, ki ga misli nakupiti ljubljanski gerentski svet in za kakšno ceno? Sele v tem primeru bi se moglo govoriti o nujnosti nameravanih kupitj.

Pa kakor že rečeno: za danes se ne nameravamo spuščati v stvarno stran nameravanih kupitj, temveč protestiramo proti njim le iz načelnih razlogov, ker ne dopuščamo, da bi se še nadalje teptala avtonomna pravica Ljubljane.

Zato pričakujemo, da bo veliki župan branil z zakonom zajamčeno pravico mesta Ljubljane in da nam ne bo treba v tej stvari še nadalje voditi polemiko. Naglašamo, da v tej stvari ne bomo odnehali in da se tudi ne bomo dali motiti od nobenih spekulacij na popularnost odprave stanovanjske bede in drugih ozirov, ki bi v tem vprašanju mogli priti v poštev.

O imelju mesta Ljubljane sme odločati samo izvoljeni občinski svet in to naše načelno stališče bomo zagovarjali z vso doslednostjo!

St. Radić o nalogah Jadranske Straže.

V četrtek dopoldne je obiskal Radić v spremstvu dr. Krajača v Beogradu Jadransko Stražo, kjer je bil ob vrodu sprejet od generalnega tajnika Banića in obojica pisarne.

Tajnik Banić je nagovoril St. Radića s sledečimi besedami: »Za časa zagrebških svedčanosti se je največ vzklikalo Nj. Vel. kralju in Vam. Jadranska Straža vidi v Nj. Vel. kralju, v predsedniku vlade in v Vas največje jamstvo in vzpodbudo za svojo nado, da se bo naše narodno gospodarstvo razveto in nadkrililo slavo Tomislava in Dušana. Jadranska Straža ve, koliko Vi, ko tudi g. minister za trgovino in industrijo dr. Krajač, ki je Primorje, in ostali Vaši tovariši globoko razumevajo pomen našega morja. Verujem, da bo naš troimeni narod pod slavno dinastijo Karađorđevićev skoraj prišel do svoje zlate dobe, da pa bo tudi naš Jadran dobil v svoji narodni mornarici krila, ki bodo prenesla slavo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev širom celega sveta. V to ime Vam kličem v imenu Jadranske Straže: Dobro došli! Ziveli!»

Stjepan Radić mu je odgovoril s tem pomembnim in globoko zasnovanim govorom: »Dragi prijatelji! Večkrat sem prihajal v Primorje in Dalmacijo, zato zelo dobro poznam razmere. Kar ste v vašem govoru sedaj povedali, to so le zunanji cilji. Pravi cilj pa je ta, da bodo Jadran in zlasti mesta zvezana z zaledjem. Zato je, da je v času naše narodne dinastije gosposka latinska Dalmacija ovrhala našo narodno krono. Profesor Smitičlas sam pravi, da bi bila moč našega naroda od takrat pa do danes ohranjena, če bi bila dalmatinska mesta duševno navezana na naše narodne kralje in na ostali naš narod. In današnje stanje je temu slično, ker se je tekot časa slično dogajalo. Naši mornarji, ki so na velikih jadranskih pluli po cellem svetu, niso prihajali domov leta in leta. Potovali so po vsem širnem svetu. Obiskovali so tuje kraje in se niso ničesar naučili.

Mornar, niti kapetan na ladji ne more proučevati sveta. On je mislil le na svoj rojstni kraj in tako je nastal oni kampanilizem v primorskih krajih, v Primorju in Dalmaciji, kakor obstoja še danes. Tako se n. pr. danes Šibenik razburja, kakor da se hodočarje vse bolj zanimati za Split. Pravtako je sedaj Sušak v strahu, da bo šlo vse v Split, dočim to ni tako, ker hočemo vzbuditi socialno pojmovanje pri tamošnjem narodu. Iz vaših besed se vidi, da niti vi nimate socialnega razumevanja. Vidim, da imate pri Jadranski Straži lepih idej, toda ne dela se na socialni vzgoji naroda. Ali se spominjate dr. Smodlake? Ko je prišel med narodom s socialnim delom, sicer na drug način, kakor jaz, ga je tuja gosposka prezirala in bil je socialno nemogoč, ker je prišel dvigati kmeta. Jadran ne more računati s tem, da ga bo obranila niti Jadranska Straža, niti kdo drugi, ako ga ne bo branil ves narod, duševno zvezan med seboj. Na Jadranu je treba razviti socialno vprašanje, zavreči inteligenco, gosposko, ako noče z narodom. Dalje. Vse, kar se dela za morje in pomorstvo, je treba izdelati doma, ne pa kakor n. pr. neka gosposda, ki daje popravljalne ladje pri »Danubiusu« na Reki in uživa subvencijo države. Ako ne bodo delali

doma in ne bodo dajali zasluzka našim ljudem, se jim mora subvencija ukiniti. Naša gosposda se bori samo za osebne interese in svoje žepce. Vem, da razven optantov premišlujejo tudi nekateri naši ljudje, če ne bi bilo morda boljše za njihove žepce, da so ostali pod Italijo. Priporočal bi vam, da delate globoko. Brez globokega oranja ni plodov.

Zato delajte globoko in socialno! Ne smo biti tega, da mora skoro vse naše primorsko ljudstvo danes beračiti, da se one bedne žene, od katerih vidite samo kosti, smatrajo srečne, ako jim kdo izroči prtljago, da jo nosijo. Ono, kar ste povedali, je dobro, toda ne zadostuje. Nekatera primorska mesta živijo svoje posebno življenje, ker so odcepljena od zaledja. Ona morajo biti z zaledjem duševno in socialno zvezana in to ne samo s Hrvati, marveč tudi s Srbi, ker smo eni in drugi kontinentaleci, Srbi bolj, nego Hrvati, ker so bolj zaprti in bolj daleč od morja. Njihova pomorska politika je bila vsa v romantizmu. Težili so za Skadrom, ki ni nobena luka. Zato je, da se Skadrom, ki je 6 kilometrov oddaljen od morja, vzpneja z Reko, katero smo mi na žalost izgubili in katere izguba bi mogla pomeniti katastrofo. Zato se je treba odreči romantizmu in ustvariti realno pojmovanje, toda ne takega, kakršnega imajo naši pesniki, ko motrijo morje s Plasa, Trsta in Lovčena.

Naši ljudje na Jadranu morajo uvideti, da Jadran ni suženj Benetk. Jadran je prag naše države. Mi rabimo drug drugega. Trda je beseda, mi rabimo. Mi se imamo radi. Mi se ljubimo. Pomagali bomo, kolikor bo v naši moči. Imeti moramo svojo kabotožo. Nimamo niti ene ladje za plovbo po Sredozemskem morju, da ne govorim za oceanako plovbo. Ne rabimo samo brodov za potnike in izletnike, marveč tudi tako urejene, da pridejo lahko celi tovorni vlaki na ladje in da se tako izvrši direktno pretovarjenje. Kar imamo danes na Jadranskem morju, to je tramvajski promet in tramvajski postajališča. Zgraditi moramo velike postaje in ogromna skladišča. Naš bodoči proračun mora biti sestavljen tako, da se iz njega vidi, da smo pomorska država. Delajte v tem smislu in pomogli Vam bomo. Hvala vam, gospod!»

Primorski problem je problem gospodarske rešitve primorskega ljudstva. Dvigniti narod, omogočiti mu človeka vredno življenje in razveto se bo življenje ob Jadranu in napolnila se bodo pristanišča z ladjami.

Dosedaj pa se je vedno le ponavljalo staro zgodovino beneške Dalmacije in mesto v prihodnost, je bil pogled uprt v preteklost. Samo še naravni lepoti Primorja je veljala naša pozornost, a vnebovpijoče bede prebivalstva nismo videli. Primorsko vprašanje smo reševali pesniško, mesto realno. Zato pa tudi nismo dosegli pravih uspehov.

Zato je največje važnosti, da se preorientiramo v novem smislu in da se enkrat zavedamo, da je vsako vprašanje rešeno napačno, če ne prinese socialno najlažejšim slojem rešitve.

Konstatiramo z zadoščenjem, da je vodilni član vladne večine na to opozoril in upamo, da padejo njegove besede na rodovitna tla.

Politične vesti.

Senzacija »Slovenskega Naroda«. Včerajšnji »Slovenski Narod« piše, da je St. Radić prvotno nameraval ostati v Beogradu do sobote ter nato odpotovati v Smederevo in druge kraje. Danes pa je za nenadoma odpotoval v Zagreb radi nekega zelo nujnega posla. »Slov. Narod« hoče s tem reči, da ni nekaj v redu. In res ni nekaj v redu, namreč pri »Slovenskem Narodu« samem. Če bi »Slovenski Narod« še malo bolj pridno čital »Narodni Dnevnik«, kakor ga že čita, potem bi lahko znal, da je bilo že davno določeno, da se odpelje St. Radić v petek zvečer ali najkasneje v soboto zjutraj v Zagreb, ker se udeležiti kmetskega praznika na Krškem polju. Senzacija torej ni tu nobena, ker tudi to ni senzacija, da ne ve »Slovenski Narod« za

stvar, za katero vo že vse slovensko kmetsko ljudstvo. Bila bi menda senzacija šele tedaj, če bi »Slovenski Narod« to pravočasno izvedel.

Nade bosanskih zemljoradnikov. Sarajevski odbor Saveza zemljoradnikov je izdal proglas, v katerem zanika vse vesti o razporih med zemljoradniškimi voditelji. Naprotno da so vrste zemljoradniške danes bolj strnjene, kakor kdajkoli preje. Ker sedaj, ko je plemenski spor prenehal, je računati s tem, da bodo stanovska vprašanja stopila v ospredje, kar bo samo v korist zemljoradniški stranki, ki more sedaj računati na dotok novih pristavev.

Skupen nastop radikalov in radičevcev v Sarajevu. V pomočni odbor sarajevsko-

ga občinskega sveta sta bila imenovana od radičevcev dva muslimana, od radikalov pa tudi dva člana. Pomočni odbor bo v najkrajšem času na novo izvoljen in bodo pri teh volitvah nastopili radičevci in radikali najbrže skupno. Nato bosta izvoljena nova uprava in novi nadzorni odbor mestne hranilnice.

Program zasedanja Zveze narodov. Peto zasedanje Zveze narodov je sklicano na 7. september. Med drugim so na dnevnem redu sledeča vprašanja: Poročilo glavnega tajništva Zveze o direktnih zvezah veleposlovstev držav. Poročilo glavnega tajništva o vzgoji mladine v smislu svetovnega pacifizma. Predlog urugvajske delegacije o pouku na vseučiliščih v smislu intencij Zveze narodov. Proučevanje pripomb Velike Britanije in drugih držav h garancijskemu paktu. Poročila o gospodarski in finančni sanaciji Avstrije in Madžarske. Poročilo o delu za organizacijo mednarodnega prometa in razdelitev prispevkov posameznih držav za vzdrževanje Zveze narodov. Za leto 1925 so bili ti prispevki razdeljeni sledeče: Od 932 določenih enot je plačala Velika Britanija 88, Francija 78, Indija 65, Kitajska 65, Italija 61, Japonska 61, Španjola 40, Češkoslovaška, Brazilija in Urugvaj po 35, Rumunska 29, Jugoslavija 26, Poljska 25 itd.

Italijanska delegacija za Ženevo bo vodil senator Scialoja. Poleg njega sta člana delegacije podtajnik v zunanjem ministrstvu Grandi in publicist Coppola.

Kitajska zahteva revizijo vseh pogodb. Kitajska vlada je poslala po svojih poslanikih vsem vladam večjih držav enako se glasečo nolo, v kateri zahteva popolno revizijo pogodb z veleposlani. Kot smernice za revizijo naj bi služile kitajske zahteve na verzajski in poznejših konferencah. — Anglija je v svojih ukrepih radi izprta angleških in japonskih ladij iz kitajskih luk zelo previdna.

Rusko-angleška napetost. Posebna komisija, ki jo je poslala ruska vlada na Angleško, da prouči tamošnji položaj, se je povrnila v Moskvo. Glavni namen potovanja je bil preiskati, v koliko se smatrajo nameščenci sovjetske vlade na Angleškem za »prave komuniste«. Poročilo najbrže ni bilo zadovoljivo, kajti pričakujejo se velike spremembe pri ruskem poslanstvu.

Ruski glasovi o Čičerinovem potu v Rim. »Tribuna« doznava od svojega berlinskega poročevalca, da silno razburja ruske politične kroge angleško-francosko-nemška pogajanja o garancijskem paktu. Rusi vidijo v njih nevarnost njihove izolacije. Navzlic demantijem se v diplomatičnih krogih trdovratno vzdržujejo vesti o predstoječem potovanju Čičerina v Rim. V zvezi s tem se širijo vesti, da bo Mussolini vrnil poset v Moskvi. Splošno se to smatra za utrditev prijateljskih vezi med Italijo in Rusijo. Italija — tako pravijo — je zagotovila Rusiji svojo pomoč pri ureditvi vprašanja južno-orientalskih mej. Kerengevove izjave naj bi sicer dale teren za Čičerinov obisk. Po mnenju omenjenega lista išče Rusija, ki se vedno bolj oddaljuje od Nemčije in ki se nahaja v ostri borbi z Anglijo nove zveze. Kakor bi bila poglavitna vezi med Italijo in Rusijo za prvo koristna, vendar list dvomi, da bi bila naslonitev italijanske politike na moskovsko v najvišjem interesu Italije.

Atentat na španskega kralja. Glasom brzojavke agencije Havas iz Hendaye je malo manjkalo, da ni postal španski kralj žrtev atentata v Santanderju. Neki detektiv je opazil zadnje dni prejšnjega tedna med množico elegantno oblečenega gospoda z velikimi črnimi naočniki. Postavil se je za njegovim hrbtom, da bi ga opazoval. Ko je imel priti kralj mimo njega, je nadomestil črne očale z navadnimi. Nato je segel v desni žep. Tedaj je kralj prispel blizu individua, ki je napravil kretinjo, kakor, da hoče nekaj iz vleči. Detektiv ga je prijel za roko in preprečil strel s samokresom večjega kalibra.

Ukrepi proti bolgarskim komunistom v Parizu. Z ozirom na napad na Čuleva in dr. Varova od strani nekaterih bolgarskih komunistov je odredila policija hišne preiskave pri nekaterih izrazitejših komunistih. Pri tem je policija zaplenila več važnih dokumentov. Pet oseb je bilo predanih sodišču, več komunistov bo izgnanih. Tisk ponovno poziva tujce, naj upoštevajo francosko gostoljubnost.

Grozilne brzojavke poljskemu ministrskemu predsedniku. Grozila brzojavka nemških komunistov poljskemu ministrskemu predsedniku ob priliki terorističnega procesa ni bila edina svoje vrste. Slične brzojavke so dosepele tudi od komunističnih organizacij drugih držav, med drugimi tudi iz Francije. Poljska vlada namerava intervenirati pri vladah prizadetih držav.

Nova posojila Belgiji, Italiji in Franciji. V Washingtonu so zadovoljni s srečnim izidom pogajanj z Belgijo. Predvideno je novo posojilo Belgiji v znesku 50 milijonov dolarjev. Ameriški finančniki smatrajo konsolidacijo dolga za najboljše sredstvo za stabilizacijo denarja in gospodarskega ravnotežja. Nadalje poročajo, da išče tudi Francija novo posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev. Približno toliko bo prosila tudi Italija.

Špansko-italijanski sporazum o transportu izselencev. Nedavno so italijanske ladje opustile izseljeniško službo v španskih lukah, ker so Španci zahtevali razne prednosti. Tako bi morala imeti vsaka ladja, ki ima na krovu španske potnike, španskega zdravnika in španski sanitetni personal. Za zavedo se je zavzel Mussolini in dosežen je bil zadovoljiv sporazum, ki stopi v kratkem v veljavo.

Nov gdanski senat. Gdanski parlament je izvolil nove senatorje. Zmagujoče stranke so socialisti, katoliki in liberalci, ki pa nimajo v zbornici večine, marveč so odvisni od drugih strank centroma.

Spomenik maršalu Fochu. V Časlavu na Češkem je bil odkrit spomenik maršalu Fochu. Ob tej priliki je naslovil maršal Foch na časlavski polk pismo, v katerem izraža svoje čestitke in naglašja, da bo tudi v bodoče podpiral tesne vezi med francosko in češkoslovaško armado.

Prosveta.

SLOVENSKI ODDELEK RAZSTAVE V PARIZU.

Prejeli smo: Slovenski obiskovalci pariške svetovne razstave dekorativne umetnosti v Parizu niso nič kaj zadovoljni s slovensko sobo v grand paleju. Očividno nam poroča sledeče: Slovenska dekliška soba je bila zamišljena kot enota z vsem pohištvom in perilom in je imela predvsem namen zainteresirati tuji svet za naše čipkarske izdelke, ki dajejo zasluzka 20.000 ženam in dekletom. To dejstvo se je pa prezrlo in se je hotelo dati tudi šolskemu oddelku bolj slikovit, kakor pa strokoven značaj in v tem leži velika napaka. Trgovci se interesira v prvi vrsti za tehniko in potem za drugo. V okvirje so se dajali izdelki le v eni tehniki, kar je zelo pogrešno. Šolskih izdelkov, oziroma genea ni, dasi so bile prav skrbno pripravljene. Druge države so razstavile razne vzorne prte in drugo, pri nas se je velika večina predmetov ljubljanskih strokovnih šol, zavodov kratkoročno poskrila za omaro. Tako velika površnost je vredna vse graje. Dotičnega, ki je zakrivil to, bi bilo pa treba pozvati na odgovornost, da ne pada potem krivda po krivici na druge. Kataloga razstave za naš paviljon 6. avgusta še ni bilo. Komisariat bi se moral pač pobrigati, da bi bil katalog vsaj z otvoritvijo že gotov. Enako se je godilo s cenami v prodajalnici. Začetkom avgusta so se komaj določile cene — tako je odšlo mnogo resnih kupecv.

DVAJSETLETNICA PEVSKEGA DRUŠTVA »LJUBLJANSKI ZVON«.

Včeraj, dne 19. t. m. je preteklo dvajset let, odkar se je vršil ustanovni občni zbor »Ljubljanskega Zvona«. Društvo je letos ta jubilej praznovalo s prireditvijo treh koncertov, z izdajo mesečne revije »Zboric«, dalje šestih Premrlovih ženskih dvospevov s spremljevanjem klavirja ter osmih Adamičevih lahkih moških zborov, ki izidejo začetkom septembra. Dne 5. oktobra se vrši slavnostni koncert, na katerem bo društvo izvajalo nove ženske, moške in mešane zборе skladateljev Adamiča, Komela in Premrla. Dne 1. septembra t. l. pa poteče 15 let, odkar je prevzel pri »Ljubljanskem Zvonu« mesto pavodnje Zorko Prelovec.

IX. UMETNOSTNA RAZSTAVA »KLUBA MLADI«.

V nedeljo dne 23. avgusta ob 11. uri se odpre razstava slik in kipov v Akademskem domu na Miklošičevi cesti št. 5 v dvoranji, kjer je bila tudi že leta 1921. in l. 1923. Običajna vabila posameznikom se niso razposlala, zato vabimo tem potom občinstvo in korporacije. Odprta ostane le kratko dobo in sicer dnevno od 10. do 1. ure in od 3. do 6. ure. Opozorjamo, da je ob tej priliki izdana monografija s 25 ilustracijami obeh umetnikov in se dobi pri blagajni.

Dopisi.

Baletni večer v prid Rdečemu križu na Bledu, prirejen od zabavnega odbora kavarnarje Teplice, je sijajno uspel. Vkljub temu, da se je večer prejel vršila maskerada vedula, ki je trajala skoro do zore, je bila kavarna ob 9. zvečer že do zadnjega kotička napolnjena. Prodajali so se znaki »Rdečega Križa« in srečke za srečlov. Prva in tretja točka v baletu je bil nastop gospodične Kati Miklosa iz Budimpešte, ki je izvajala Čajkovskega valček As-dur in pa Pether-a »Muldoone«, tehnično nad vse dovršeno, za kar se ji je publika zahvalila z burnim aplavzom. Kot druge in četrti točko je kreiral naš priljubljeni gost, gospodična Ellen Stross, hčerka avstrijskega generalnega konzula v Egiptu, Griego-vo »Morgenstimmung«, in pa Biscia »Čarillico«, arabski ples. Na klavirju se je producirala njena mama, gosposka konzula Stross. Prizor je bil diven, ko se je pojavila ta eksotični ženski cvet na plesnem prostoru. Kolikor je bilo v prvem plesu nežnosti, v drugem plesu temperament, muko in bol orientalk in to mojstrsko in globoko občuteno, za kar je žela frenetičen aplavz in zahvalo publike.

Gospodična Rut Vavpotičeva, ki bi imela tudi nastopiti, je žalibog zbolela na angini, kar se je vsestransko obžalovalo. Po končanem sporedu se je gospod slikar Maršič, kateremu gre glavna zasluga za uspeh tega lepega večera, zahvalil vsem navzočim za obisk, sporočil, da je gmotni uspeh večera 12.000 kron in izrazil upanje, da bo to mogoče vsaj enemu naših ujetnikov pripomoglo do povratka v domovino.

Odbor se zahvaljuje najtopleje vsem sodelovalcem, posebno gospej gen. konzula Stross, gospodični Ellen Stross, gospodični Kati Miklos, gosposdu kapelniku Fiebingerju za njihovo umetniško sodelovanje. Nadalje naši gospodični Eriki Berehinek z Dunaja, ki je z velikim uspehom prodajala srečke, inmejteljem kavarnarje gospej in gosposdu Molnar, ter gospodičnim Mariani, Zupanovim in vsem ostalim, ki so z darovanimi lepimi dobroti in na drug način pripomogli k temu razveseljivemu uspehu. Zeleti bi bilo, da se tudi po ostalih letoviških spominjo naših rojakov-trpinov, ki že sedmo leto zamažajo čaka, gladni ter telesno in duševno izmučeni na povratek v domovino.

ZAŠČITA INDUSTRIJSKE SVOJINE NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU.

Glasom rešitve Ministrstva Trgovine i Industrije z dne 28. februarja 1925, št. 1915/IV. nosi Ljubljanski velesejem popolni karakter čisto privredne izložbe. Ljubljanskemu velesejmu, ki se vrši od 29. avgusta 8. ure zjutraj do 8. septembra 6. ure zvečer, se je priznalo za predmete industrijske svojine, ki bodo razstavljeni v tem času, prvenstvo v smislu § 160. zakona o Zaščiti Industrijske Svojine in § 94. in 99. Naredbe o izvrševanju Uredbe o Zaščiti Industrijske Svojine.

Krinko doli!

SDS LIKVIDIRA IN NJENI ČLANI IMAJO NALOGO, DA VSTOPIJO V RADIKALNO STRANKO.

»Jutro« od srede predstavlja v svojem uvodniku po starem, toda obrabljene receptu samost. demokr. stranko (SDS) kot ono stranko v Sloveniji, kateri pripadajo uspehi slovenske politike v preteklosti in ki je »v Sloveniji tudi edina stranka, ki s samozvestjo gleda v bodočnost«. Obenem pa prav zamešljivo poboža Nar. Radikalno stranko (NRS) kot stranko »onih Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so za narodno in državno edinstvo«, ker — da do danes še niso odstavljene iz raznih visokih mest ekspozitni strahovlade SDS... Pa tudi če bi se to zgodilo, bi ta samozvestna in borbeno SDS pisala o NRS ravno tako previdno prijateljsko, ker — čuje in strmi, posebno oni, ki še danes prisegajo za zastavo SDS; da je

vodstvo SDS v Ljubljani ob priliki svoje zadnje načelstvene seje avgusta meseca t. l. obupaje nad položajem SDS, zaupno sklenilo, da se stranka v Sloveniji likvidira in da njeni pristajši polagoma prestopijo v organizacijo Narodno-Radikalne stranke, v kateri naj tekoma par mesecev dobijo premoč, nato skličejo zbor teh radikalnih organizacij in si na njih svoje dosedanje samostojne demokratske voditelje na novo izvolijo za svoje novopetene radikalne voditelje.

V očigled event. sam. dem. dementizem pribijemo že naprej, da je vse to gola istina.

Ze pred letošnjimi skupščinskimi volitvami je po zboru Nar. Rad. stranke v Ljubljani, ki je dne 30. decembra 1924 z ogromno večino sklenil postaviti v Ljubljani samostojno kandidaturu v obeh dr. Ravniharja in odbil skupno listo s SDS pod firmo »Nacionalni blok«, celih 23 mož, na čelu jim dr. Zupanec in prof. Presl, sestavilo samostojno proti štatutom NRS nekaj nov ljubljanski mestni odbor radikalne stranke in se kot tak geriralo v »Jutro« in »Slov. Narod«. S časom jim je uspelo, da so pregovorili nekaj mož, da so pristopili k njim, češ, da je njihov odbor pravi in od centralnega vodstva NRS priznani mestni odbor, kar pa ni odgovarjalo resnici. Ko se je pozneje temu odboru postavil na čelo Ivan Hribar, se je pod njegovim uvidnim predstvom kmalu pokazala tendenca, združiti se zopet s prvotno, neglede na omenjeni puč čvrsto dalje obstoječo legalno radikalno organizacijo v Ljubljani, ki ji načeluje Mestni odbor NRS pod predstvom dr. Ravniharja.

To zadnje pa seveda vodstvu SDS posebno

v Ljubljani križa in preprečuje njihov gornji načrt prestopa v NRS. In kaj se dela? Članom in odboru dosedanje ljubljanske Hribarjeve skupine pripravljajo v sporazumu z vodstvom SDS puč isti ljudje, ki so delovali že 30. decembra 1924: izklicati hočejo, seveda zopet proti štatutom NRS kakor prvič, zopet nekak nov mestni odbor NRS! Poleg tega se nabira v Ljubljani potom pismenih pristopnih izjav predvsem med zvestimi pristajši SDS, v smislu tajnega sklepa vodstva SDS, novopetene »radikale«, pri čemur sodelujejo, kakor smo dognali, tudi člani Orjune.

Vse gre po določenem načrtu. Ko bo po par mesecih ali še prej nabranih dosti takih »radikalov«, tedaj bi sklicali: v Ljubljani samozavni najnovejši »mestni odbor«, po deželi pa na zahtevo novih »radikalov« ničesar hudega slutete podozrevalne radikalne organizacije na zbor, na katerih bi bili ti prepletkani SDS-sarji v večini in ti bi sprejeli in izvolili radikalne prvake. In za njimi in pod njimi bi prišlo v NRS ob asistenci »mladinskega« tiska vseh onih 20.000 volilcev v Sloveniji, ki so, deloma terorizirani, deloma prisegajoč na SDS, volili 8. februarja dr. Zerjavo in njegove prijatelje.

Tako računa vodstvo SDS, da pod novo, radikalno firmo pride zopet do moči in veljave, ker pod skrahirano in obsovaženo firmo SDS ne gre in ne gre več.

K temu političnemu samomortu, k tej posili-poreki z NRS sta pa seveda potrebna dva: poleg SDS tudi NRS, da jih sprejme pod svoje zastave!

Ker pa se vodstvo SDS predobro zaveda, da se jim potom legalnih slovenskih organizacij NRS to ne bo zlepa posrečilo, hoče to doseči na gori navedeni način. Tada vse zaman, gospoda:

za strankarje, ki sta jim jugoslovenstvo in firma stranke samo špekulacijski papir in katerim je besedolomstvo in zahrbnost princip, — za te ljudi so prava, legalna in torej edino res možna vrata v NRS zaprta! Najnovejša politika Trojanjskega konja se Vam ne bo obnesla!

Vašo »historično« ulogo ste doigrali, ker Vaš uspeh, t. j. dekadenco slovenskega javnega življenja v politiki in gospodarstvu ste dosegli! V javnem življenju, ki ste ga kronali s skrajnim odporom proti narodnemu sporazumu Srbov in Hrvatov, s čemur ste za vselej onemogočili lastno stranko SDS, — Vam ni več mesta!

Prihodnje volitve bodo to potrdile!

MANIFESTACNI SHODI DRŽ. NAMEŠČENCEV ODLÓŽENI.

Letošnja skupščina Glavnega Saveza, ki se je vršila 19. in 20. aprila t. l. v Ljubljani, je vrnila upravno odboru tega Saveza, da skliče izredno skupščino v Beogradu, ako bi se od strani centralnih oblasti ne ugodilo glavnim zahtevam dotične resolucije. Ker je ostala ta resolucija brez vsakega odziva, je upravni odbor sklenil, da se vrši 30. avgusta t. l. v Beogradu izredna skupščina, isti dan pa v vseh večjih centrih naše države krajevni shodi, ki naj bi dali v čim večji meri izraza za solidarni skupni nastop vseh aktivnih in upokojenih državnih nameščen- cev. Ko je upravni odbor glavnega Saveza sprejel ta sklep, še ni mogel imeti pred očmi izvestih važnih momentov, ki so se pojavili še le pozneje in s katerimi se je pri določitvi dneva za prireditve takšnih shodov moralo računati, ako so ti shodi hoteli doseči potrebni efekt. Odsotnost vseh merodajnih činiteljev v Beogradu, večine članov vlade s

predsednikom ministrskega sveta, njegovim namestnikom in finančnim ministrom, odgo- ditev narodne skupščine na jesen, pa tudi odsotnost Nj. Vel. kralja samega — vse te okoliščnosti so povzročile takšno situacijo, da bi za 30. avgust v Beogradu projektirana izredna skupščina in shodi državnih nameščen- cev po vseh večjih krajih naše države na noben način ne mogli doseči svojega cilja. Temu je treba še dodati, da sta dva člana upravnega odbora Glavnega Saveza, ki bi morala poročati o posameznih važnih vpra- šanjih, zbolela in se zdravila izven Beograda, kakor tudi to, da je sklican za 28. do 30. av- gusta v Beogradu mednarodni kongres sred- nješkolskih profesorjev in da se v istih dneh vrši v Subotici pokrajinska skupščina učiteljskega Udruženja. Naravno je, da bi vsled teh razlogov zelo mnogo državnih nameščen- cev ne moglo prisostvovati izredni skupščini Glavnega Saveza. Vsled tega se za 30. av- gusta napovedane manifestacije državnih na- meščen- cev ne vrše.

Georges:

Mrcvarstvo.

Takrat, ko so nam še Nemci očitali, da slovenskega jezika sploh ni, da je pač neki dialekt, ki pa ima vse polno nemških in drugih besedi, in da je slovenski književni jezik umetno sestavljen itd., se je vsak Slo- veneec potrudil, da ovzrže te laži in vse je tekmovalo, da se slovenski jezik očisti vseh tujk, zlasti germanizmov in da se ustvari res slovenski besedni zaklad, ki naj bi nam bil v čast in ponos. Trebale pa se niso samo tuje besede, temveč tudi tuje fraze.

Proces se je vršil silno hitro, a venčar se nam je zdel počasen in vsi smo hrepeneli po osvoboditvi izpod nemškega jarma in po o- samostovitvi, ker smo pričakovali, da se nam v svobodi jezik našega Trubarja, Prešerna, Zu- pančiča in drugih razvije do take popolnosti, da tekmovalnja z drugimi jeziki niti čutili ne bomo.

Prišlo je osvobodjenje. Kako so pa nekateri to osvobodjenje razu- meli? Tako, kakor ga tele razume, kadar ga spustijo na gmajno! Začeli so skakati in ko- zolce prevračati po lepo izorani in posejani njivi slovenskega jezika. Danes je slovenšči- na v časopisju taka, da bi se še Marko Pohlin in Koseski za glavo prijemala, ako bi dobila kak današnji časnik v roke.

Z mirno vestjo se lahko reče, da imamo danes, ko znanje nemščine rapidno pada, več germanizmov v jeziku, nego smo jih imeli prej in da slovenski jezikovni čut kar pred očmi gine.

Vzrokov je več. Glavni vzrok je pa po mo- jem ta, da so ustali pri nas preroki (po ve- čini taki, ki nikdar slovenščine znali niso) in začeli pridigati, da mora naš jezik izgi- niti, oziroma, da bo izumrl ter propagirati in pisati takozvano jugoslovenščino (može namreč tudi srbo-hrvatskega jezika ne znajo) in nastala je neka latovščina, kaj — latovšči- na, rokovaščina brez slovnične in brez vsega.

Pri vsej stvari je pa najlepše to, da je ta jugoslovenščina bolj nemška, nego je bila

tista slovenščina, ki so nam jo bili Nemci očitali.

Pa bodi dovolj o tem.

Ne nameravam pisati morda kake znan- stvene razprave, opozoriti hočem le na na- pake, ki se dan na dan ponavljajo v našem časopisju, od koder jih narod pobira kakor zlata zrna, s čimer se jezik najbolj kuži.

Čital sem: »Motorna žaga za žaganje drv.« »Žaga za žaganje« se pravi menda zato, da se razloči od žage za oblanje, cepljenje in morda celo kuhanje. Ali ne zadostuje: mo- torna žaga za drva?

Potem »auto na pogon z ogljem«. Zakaj »na pogon«? Saj oglje pravzaprav ne poganja in bencin tudi ne. Torej »na pogon z ogljem ali bencinom« se pravi samo zato, ker se reče po nemško »auf Kohlen- oder Benzin- trieb«; po slovensko pa popolnoma zadostuje, ako se pravi: »auto na oglje, na bencin itd.«, kar se pa v nemščini nikakor ne da reči.

Silno lepo po slovensko je tudi: »mehko, trdo kuhana jajca«; seveda zato, ker se pravi po nemško: »weich-, hartgekottene Eier«. Nihče pa ne pomisli, da mehko kuhanih jaj- ec ni, kajti naj se jajce še tako dolgo ali kratko kuha, ostane zmeraj trdo. Pravilno slovenski se govori in piše: »v mehko, v tr- do kuhana jajca« in nič drugače ne.

Kakor je tukaj v izpuščenem »zato«, ker ga v nemščini ni, dasi v slovenščini mora biti, tako in prav iz istega vzroka se piše »v ko- likor« in »v naprej« samo zato, ker se pravi po nemško »inwiefern, inwieweit« ter »in vorhinein«, namesto samo »kolikor« in »na- prej«, kakor se govori in je edino pravilno.

»Zakon predvideva« prav pridno šele po osvoboditvi, kajti prej se je po navadi reklo: »zakon ima v misli, pred očmi ali pričakuje«, kar pa ni prav nič škodilo ne zakonu, ne ljudem in ne — slovenščini.

Enak kras slovenščine, kakor »zakon pred- videva«, je tudi »izgled« — Aussicht. Na pri- mer: »die Ernteaussichten sind schlecht« se pravi v jugoslovanski slovenščini: »izgledi žetve so slabi«. Bog ne zadeni, da bi kdo rekel: Letina slabo kaže. Tak človek je av- strijakant in separatist in ne vem kaj še vse.

Nadalje se nekaterim ljudem besede: »go-

Pričetek šol.

Gremijalna trgovska šola v Ljubljani naznanja, da se vrši vpisovanje v I. letnik, kakor je že objavljeno, od dne 17. do 24. av- gusta t. l. v pisarni Gremija trgovcev v Ljub- ljani, palača ljubljanske kreditne banke, Aleksandrova cesta 2/I. Vsak mora prinesiti s seboj zadnje šolsko spričevalo. Za sprejem se zahteva najmanj 2 razrede srednje ali me- ščanske šole, ali pa 8 razredov osnovne šole. Vpisovanje v II. in III. letnik se vrši v šoli na »Ledini« (Komenskega ulica) v četrtek dne 3. septembra t. l. od 2. do 5. ure popol- dne v vodstveni pisarni (levo pritičje). Za- četek šolskega leta 1925/26 se prične v pon- deljek dne 7. septembra 1925 ob 2. uri po- polodne za vse vajence. Istočasno bodo izpra- šani vsi oni učenci(ke), ki so ostali koncem šolskega leta neizprášani in niso prejeli spri- čevala.

Začetek šolskega leta na kr. III. državni realni gimnaziji v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 7. 1. Ponavljalni in naknadni izpiti za IV. razred se začne v torek 25. avgusta ob 8. uri, za vse druge razrede pa v petek 28. avgusta ob 8. uri. 2. Nižji tečajni izpit se začne v petek 28. avgusta ob 8. uri. Ponav- ljalni izpiti so dovoljeni vsem, ki so proslili zanje. Natančni razpored je nabit v veži gim- nazijskega poslopja. 3. Vpisovanje za I. raz- red bo v sredo 2. septembra ob 8. do 9. ure v ravnateljevi pisarni, od 9. ure dalje spre- jemni izpiti. 4. Vpisovanje za repetente I. in učence razredov II. do VIII. v četrtek dne 3. septembra ob 8. do 12. ure. 5. Sv. maša bo v petek 4. septembra ob 8. uri zjutraj v Kri- žanski cerkvi. 6. V soboto 5. septembra ob 8. se prične redni pouk. — Ravnateljstvo.

Mestna ženska realna gimnazija v Ljublja- ni. — Gimnazija. Ponavljalni (razredni) in dodatni izpiti se vrše 24. in 25. avgusta t. l. Nižji tečajni izpit prične 26. avgusta ob 8. uri pismeno, ob 15. uri istega dne ustno in traja do 31. avgusta t. l. Vpisovanje gojenk, ki žele na novo vstopiti v I. do VII. razred je 1. septembra ob 8. do 11. ure. Sprejemni izpit za te gojenke se vrši ob 8. uri. Gojenke, ki so bile že v zavodu, se javijo 3. septem- bra ob 8. uri. 2. ure. Otvoritev služba božja je 4. septembra ob 9. uri zjutraj v Nunki cerkvi. Pouk se prične v polnem obsegu v so- boto 5. septembra ob 8. uri. — Enoletni tr- govski tečaj: Vpisovanje se vrši 14. septem- bra ob 9. do 11. ure; sprejemni izpit 13. sep- tembra ob 8. uri. Pouk se prične 16. septem- bra ob 8. uri. — Enoletna gospodinjstva šola: Rok za vpisovanje je določen na 1. okto- bra ob 10. do 12. ure. Pouk se prične 2. okto- bra ob 8. uri.

Vpisovanje na Državni dvorazredni šoli v Ljubljani se vrši za učence I. letnika dne 10. in 11. septembra ob 9. do 12. ure dopol- dne. Sprejemajo se lanski absolventi IV. razreda srednje oz. meščanske šole, ki pred- lože izpričevalo o nižjem tečajnem oz. konč- nem izpitu, absolventi prejšnjih let pa tudi brez nižjega tečajnega oz. končnega izpita. Za učence in učence II. letnika je naknadno vpisovanje dne 12. septembra ob 10. do 12. ure. Prvi dekliski letniki so napolnjeni in se ne sprejme v I. letnik nobena učenka več. — Otvoritev služba božja bo dne 14. septem- bra ob 9. uri v križevniški cerkvi. Po službi božji se zberu učenci in učence v svojih raz- redih. Kdor bi 14. septembra ne prišel ali ustmeno ali pismeno ne »opravičil« svoje od- sotnosti, se bo smatral za izstopivšega in se bo sprejelo na njegovo mesto drugega ozir. drugo. — Ponavljalni izpiti bodo dne 9., 10. in 11. septembra. Podrobna razdelitev je razvidna iz razglašene na deski pred ravnatelj- sko pisarno. — Radi ravnanja se naznanja, da je z odlokom g. velikega župana, št. 974 dovoljeno učencem in učenkam gornjega zavoda stanovati izven Ljubljane le največ 10 km. Starši, vpisujte svoje sinove v dvo-

razredne trgovske šole, ki so tako organizi- rane, da je vzgoje v kratkem času sposoben trgovski naraščaj. Zato se priporoča zlasti trgovcem, da vpišejo svoje sinove naslednje- ke v imenovane šole, ki, kakor nekdanj »Mahrova« šola, podajo gojencem zaokroženo teoretično znanje iz trgovskih disciplin, ka- tero potrebujejo kot poznejši samostojni tr- govci. Absolventi pa, kateri nočejo vstopiti v trgovsko prakso, imajo odprto pot k pošti, železnici, v šolo za geometre itd., ker se sma- trajo enakopravne z absolventi VI. razreda gimnazije. Glede vojaškega službovanja je priznan absolventom dvorazrednih trgovskih šol dijaški rok.

Konservatorij in glasbena šola Glasbene Matice v Ljubljani. Vpisovanje v obadva glas- beno-šolska zavoda ljubljanska se vrši v prvih dneh meseca septembra. Natančni pogoji in datum se objavijo prihodnji teden v vseh slo- venskih dnevnikih.

Državna gimnazija v Mariboru, začetek šolskega leta. V ponedeljek 24. avgusta so vsi ponavljalni in dodatni izpiti za četrtošolce; od torka (25. avg.) dalje so nižji tečajni iz- piti (mala matura) za četrtošolce. — Od četr- tka (27. avg.) do ponedeljka (31. avg.) so ponavljalni in dodatni izpiti za ostale raz- rede in sicer v četrtek (27.) iz matematike, fizike in risanja za prve 3 razrede, v petek (28.) iz matematike za višje razrede, v so- boto (29.) iz vseh jezikov za vse razrede, v ponedeljek (31.) iz ostalih predmetov za vse razrede. — K vsem tem izpitom se morajo vsi zadevni dijak zglasiti ob napovedanih dneh točno ob 8. uri zjutraj; na zamudnike se ne bo oziralo. — V torek 1. septembra so sprejemni izpiti za I. razred; vpisovanje zanje bo tega dne ob 8. do 10. ure (s krstnim li- stom in zadnjim šolskim izpričevalom, ki se lahko pošljeta tudi prej); točno ob 10. uri se prične izpiti sami. — V sredo, 2. septembra bo splošno vpisovanje dijaštva; novodošli di- jaki (z drugih zavodov) se oglašajo od 10. do 12. ure pri ravnateljstvu; domači dijak lan- skega leta pa v gimnazijski veži in sicer za višjo gimnazijo ob 11. uri, za 1. in 2. razred popoldne ob 3. uri, za 3. in 4. razred ob 4. uri. Vsak se mora izkazati z lanskim izpriče- valom. S tem je redno vpisovanje zaključeno; pozneje se sprejemajo dijak le na posebno pro- šnjo.

Na državni realni gimnaziji v Kočevju se začne šolsko leto 1925/26 z dnem 1. septem- bra. Vpisovanje učencev za I. razred bo 2. septembra ob 8. do 12. ure, na kar se prične sprejemni izpiti. Vpisovanje učencev v višje razrede (II.—VII.) bo v četrtek dne 8. sep- tembra ob 8. do 12. ure. Otvoritev šolska maša dne 6. septembra ob 8. uri v mestni župni cerkvi. Pouk se prične 7. septembra ob 8. uri. Ponavljalni in naknadni izpiti se bodo vršili med 24. in 31. avgustom, vselej od 8. ure dalje po sporedu, ki je objavljen na uradni deski. — Ravnateljstvo.

Na državni gimnaziji v Kranju se prične razredni izpiti 24. avgusta. Sprejemni izpiti za I. razred bodo 2. septembra ob 8. uri. Prijaviti se je osebno dne 1. septembra ali pa pismeno do istega dne. Vpisovanje lan- skih učencev bo 3. septembra. Vsak učenec mora prinesiti zadnje izpričevalo. Natančni podatki se nahajajo v razglasu na črni deski.

Državna dvorazredna trgovska šola v Cel- lju. Vpisovanje za šolsko leto 1925/26 bo 1. in 2. septembra 1925. V I. letnik morejo vstopi- ti oni, ki so dovršili 4. razred srednje ali meščanske šole in so napravili nižji tečaj- ni ali končni izpit; v II. letnik oni, ki so do- vršili I. letnik državne dvorazredne trgovske šole ali enake privatne šole s pravico javno- sti. K vpisu je prinesiti krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Ponavljalni izpiti se vrše 28. in 29. avgusta 1925. Natančnejši njih vs- pored bo na uradni deski.

tovo, gotovost, negotovo, negotovost« najbrže ne zde slovenske in se jih izogibljejo, kakor hudič križa. Zakaj niso dobre, ne vem, morda zato, ker se začenjajo s črko »g«, kakor nem- ški »gewiss«. Če je to res, potem so ti moške podobni tistim slovenskim besedjarjem, ki so delali slovenske izraze s tistimi končnicami, ki jih imajo tujke. N. pr. klavir = glasovir. Da je glasovir marsikaj, tudi kaj takega, kar se v spodobni družbi ne imenuje, na to se- veda gospodje niso mislili. In še dandanes je glasovir pri nas jako priljubljena beseda, in sicer po pravici in resnici, kajti tisti in- strument, na katerega se sliši igrati, svirati ali gosti, posebno na primer v naši ulici, je res prej vir vseh ljubih glasov, samo — klavir ne.

Da se torej ogneje besede »gotovo«, ki diši preveč po slovensko in ki jo ima tudi srbohrvaščina ter je zato po njih mnenju najbrže nemškega ali vsaj neslovenskega iz- vora že zato, ker se začenja z isto črko, kakor nemška beseda »gewiss«, rabijo jugosloven- ski jezikotvorbarji besedo: izvestno in izpe- ljanke iz nje: izvestnost, neizvestnost. Bravo! To se pravi žebelj na glavo zadeti (den Nagel auf den Kopf treffen)! Le tako naprej gospodje »novopuristi«! Kajti »izvestno« ni sigurno prav nič v prevodnem sorodstvu z »gewiss«!

Prav tako tudi »saobračaj« ni prevod iz nemškega »Verkehr«, temveč slovenski »pro- met«! Pa »saobračaj« naj bo že v božjem imenu, kadar se govori o našem prometnem ministrstvu, kadar pa se slovensko piše, mi- slimo, da ni treba prav nič našega »prometa« zamenjavati s »saobračajem«.

Tudi beseda »lozinka« = Losung, Losungs- wort (na zdar, živio, na mnogaja leta!) nima z nemščino nič opraviti, temveč slovenska beseda »geslo«!

Kadar človek naleti na take besede, ki jih hočejo nekateri ljudje postaviti na mesto lepih slovenskih izrazov, se spomni vedno na tiste slobenarje, ki jim je bila vsaka lepa slovenska beseda »kmečka« in zato so te le- pe slovenske besede na vso moč trebili, zla- sti po šolah, predvsem ljudskih ali (pravilno)

narodnih ter jih zamenjavali s »spakedranimi« po nemškem izrazu napravljenimi izrazi. Zato se pisanje: temu ni tako (dem ist nicht so); ta vest je preuranjena (verfrüht); kakor se dozaava (wie man erfährt) itd. ponavlja še vedno in vsaka beseda zoper to je bob ob steno.

Sam Bog večni vedi, zakaj je lepši, ako se pravi: temu (komu neki?) ni tako, namesto: to ni tako ali to je drugače; ta vest je pre- uranjena, namesto: prezgodnja; kakor se do- znava, namesto: kakor se je izvedelo, kakor se ve ali podobno.

»To ne odgovarja resnici (entspricht nicht der Wahrheit)« bi bilo sicer prav lepo, ako bi resnica kaj vpraševala, toda ona se ne sprašuje prav nič in je tudi neizprosa in če bi se reklo »entsprechen« po slovensko od- govarjati. Pa se ne reče. Temveč se pravi: to ne ustreza resnici, to se ne strinja z res- nico, to se ne ujema z resnico itd. ali pa prav na kratko: to ni res, ali po kranjsko: to je laž.

Nekdaj so računali, koliko bi ruski tisk prihranil na času, denarju in obsežnosti, če bi se odpravil trdi znak, ki se ne izgovarja (boljševiki so ga odpravili). Isti račun so najbrže pripravili nekateri slovenske pismar- je do tega, da so začeli opuščati oziromal za- imek »se«. Tako se piše: seja je pričela. Kaj je pričela? Sebe seveda. Zato se mora reči: seja se je pričela ali se je začela. »Pričeti« ali »začeti« mora imeti dopolnilo, ki je ali samostalni ali glagol ali oziromal zaimek »se«. Prav isto velja za »končati«, kajti oba glagola sta prehajalna glagola. Tudi tu se kaže nemški vpliv, ki je izbruhnil z vso močjo po prevratu.

V zadnjem času pa se je začelo celo pisati: razgovarjati (brez »se«) ali po srbsko: raz- govarati. Nekje nekdo še celo razlikuje »raz- govarjati se« in »razgovarjati«. Po njegovem se razgovarjajo samo navadni ljudje, a mi- nistri in druge visoke glave »razgovarjajo«! Vivat!

Človek res ne ve, ali bi nad takimi »raz- govarniki« razjokal ali bi jim smejal, ali bi mu smilili, ali bi šel obesiti!

Dnevne vesti.

DVIG DINARJA IN DAVKE.

Včeraj smo poročali, da so vsa ministrstva razven poljedelskega, kar pa je pravilno, znižala svoje proračunske zahteve in bo vsled tega novi proračun manjši od prejšnjega. Na drugi strani pa čitamo, da dohodki države nikakor ne padajo in da nasprotno rastejo. Državni proračun bo torej suficiten in bo vsled tega dvig dinarja še dalje napredoval, kar bo zopet povzročilo zmanjšanje državnih izdatkov.

Prišla je s tem doba, ko je treba nujno misliti na to, da se tudi davki znižajo. Ne gre, da bi dinar raste, davki pa ostali isti, ker to pomeni dejansko zvišanje davkov. Zeleniški minister je že obljubil, da bo znatno znižal železniške tarife. Ta korak toplo pozdravljamo, ker bo s tem pomagano vsemu našemu gospodarstvu in se bo s tem draginja dejansko znižala.

Toda to ne zadostuje. Nujno je, da se zniža tudi trošarina na sladkor. Pet dinarjev davka na kilogram sladkorja je odločno preveč in ga je treba na vsak način znižati. Dalje je potreba revidirati tudi razne druge takse, zlasti nekatere v sodnem postopanju, ki so dostikrat popolnoma nezmislne.

Če se zahteva od trgovca, obrtnika in kmeta, da znižajo cene svojim izdelkom in pri delom, potem mora to storiti tudi država, ki mora biti celo v tem oziru vsem drugim v primer.

Davke je treba znižati in v prvi vrsti one, ki zadenejo najširše sloje in ki so zato tudi nasprotni socialni pravičnosti. In če bo država pazila, da bo vsak bogataš svoj davčni dolžnosti tudi v resnici zadostil, zlasti v Beogradu, potem ne bo država za denar v zadregi, temveč bo mogla kljub znižanim davkom še v znatnejši meri zadostiti svojim socialnim in kulturnim nalogam.

— Pomilostitev novinarjev. V pravosodnem ministru pripravljajo ukaz, s katerim se pomilostijo novinarji radi političnih deliktov. Tako bo pomilostjen novinar Moša Pijade, ki je bil obsojen na dvajset let ječe radi komunistične propagande, in dalje urednik beograjskih večernih »Novosti« Kosta Krajinović, ki je bil obsojen na več mesecev ječe.

— Novo štetje prebivalstva. Začetkom meseca oktobra se prične novo ljudsko štetje v naši državi. Zadnje štetje je bilo leta 1921. Potreba novega štetja je utemeljena z evakuacijo con, ki so bile pod italijansko okupacijo.

— Zvišanje ležarine. Prometno ministstvo je zvišalo takse za ležarino za blago, ležeče v železniških skladiščih. Ležarina se bo odsej zaračunavala v zlati valuti.

— Carinski dohodki. Glasom statistike finančnega ministru je bilo vplačano v mesecu juliju 160.686.146 dinarjev, dočim je bilo v mesecu juniju vplačanih 144.891.171 dinarjev. Iz tega je razvidno, da se bliža izvozna sezona. Največ carine je bilo vplačane v Beogradu.

— Trošarina. Generalna direkcija indirektnih davkov je objavila statistiko trošarine, vplačane v mesecu aprilu. Glasom te statistike je bilo vplačane v državi 45 milijonov 224.335 dinarjev trošarine, na carinarnicah pa še posebej 8.141.211 dinarjev, torej skupno 53.865.346 dinarjev, ali za 20% več kakor v mesecu aprilu lanskega leta.

— Vozne ugodnosti za dijake, ki so člani ferijalnega saveza. Gospod minister za promet je na prošnjo Ferijalnega Saveza odobril z odlokom M. S. št. 27.389 z dne 13. avgusta t. l., da velja povlastica za ¼ voznice do njakom članom ferijalnega saveza do 15. septembra t. l. Dijaki, ki imajo legitimacije ferijalnega saveza, zopet dobe pri potniških blagajnah četrtinsko karto brez nekega od železniške direkcije.

— Ne v Ameriko! Izseljeniški komisariat v Zagrebu nam poroča: V svrhu informacije interesentov, ki bi se želeli izseliti v Zedinjene države (posebno onih, ki bi se hoteli tja utihotapiti preko Kanade, Kube ali Mehike) Vas obveščamo, da je postala po poročilu našega izseljeniškega delegata v New Yorku v premogokopih situacija med delodajalci in delavci tako napeta, da računa organizacija rudarjev resno za eventualnostjo štrajka. Po informacijah pekovski organizacije vlada v New Yorku v pekovski obrti brezposelnost. Nad 400 organiziranih pekov je brez posla in zdi se, da je število neorganiziranih enako, če ne še večje.

— Odobren kredit. — Odobren je kredit 294.053.22 Din za zgradbo šolske poliklinike na Cetinju.

— Razstava v Hercegovini. Poljedelsko ministru je dovolilo 20.000 dinarjev za razstavo v Trebinju. Razstava se odpre 20. septembra in bo trajala 5 dni.

— Zatvoritev sezonskih pošt. Po odredbi ministru pošte in telegrafa se zatvorijo sezonske pošte in brozajni uradi s 1. septembrom, v večjih kopališčih pa s 15. sept.

— Inskripcija na univerzah. Inskripcija na vseh fakultetah v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu, Subotici in Skoplju se vrši od 25. do 30. septembra. Izpiti se začne 1. oktobra ter se končajo 15. oktobra.

— Uradniški kongres. Kakor smo že poročali, je bil sklican za 30. t. m. uradniški kongres, ki se ima vršiti v Beogradu. Ta kongres je sedaj preložen na jesen.

— Učiteljski kongres. Udruženje jugoslovanskih učiteljev priredi dne 28. avgusta t. l. kongres v Subotici. Kongresa se udeležijo delegati vseh organizacij jugoslovanskega učitelstva.

— Rudarske stavke v Bosni ne bo. Prišlo je do sporazuma. Glavna uprava državnih rudnikov v Bosni in Hercegovini je namreč izjavila, da rudarjem ne bo znižala mezd. Rudarji izgube samo nekatere ugodnosti.

— Izpremembe v vojaški službi. V aktivno službovanje so prevedeni: pehotni kapitan II. razreda Vekoslav Naglič v zrakoplovstvo, pehotni kapitan II. razreda Ivan Jane

pa v administrativno-ekonomsko stroko. V mornarico so prevedeni: artiljerijski podporočnik Josip Cerni in Franc Kozjak, pehotni podporočnik Slavoljub Piki, inženjerski podporočnik Boris Villan; za sanitetnega poročnika v mornarici dr. Ivan Koprivnik. — Na lastno željo so vpokojeni: artilj. polkovnik Milan Bleiweis-Trsteniški, žandarmerijski podpolkovnik Jakob Klemenc, artiljerijski kapitan Oton Gregorič in žandarmerijski podporočnik Alojzij Rovšek. S polkovnikom Bleiweisom-Trsteniškim pa odhaja zadnji polkovnik slovenske narodnosti iz aktivne službe.

— Novi zlatniki. V kratkem se prično kovati novi zlatniki. Za kovanje se vporabi zlato Narodne banke.

— Imenovanje. Sanitetskim fregatnim poročnikom naše vojne mornarice je imenovan g. dr. Ivan Koprivnik iz Maribora, doslej sekundarni zdravnik ljubljanske bolnice.

— Kuga v Rusiji. Iz Moskve se poroča. Bubonska kuga, ki se je pojavila letos pred kratkim, se koncentriira v glavnem v Kalmyških stepah V tednu od 27. julija do 3. avgusta je bilo zabeleženih dvanajst novih slučajev. Razven tega so bili registrirani trije slučaj v sosednjih krajih Čorni, Jar in Starica. Od izbruha epidemije je obbolelo skupno 132 oseb. 91 jih je umrlo, 11 ozdravilo, 30 pa se jih nahaja še vedno v zdravniški oskrbi.

— Eksplozijska katastrofa na ameriškem parniku. Iz Newyorka poročajo: Pri eksploziji kotla na izletniškem parniku »Mackinac« pred Newportom (Rhode Island) je bilo, po dosedanjih podatkih 30 oseb mrtvih, 2 se pogrešajo, 50 pa je težko poškodovanih. Na »Mackinacu« se je nahajalo nad 670 oseb, večinoma žensk in otrok, ki so se peljali na izlete. Nenadoma je nastala eksplozija, ki je razrušila srednji del parnika. K sreči, parnik ni bil tako poškodovan, da bi se potopil. V bližini se nahajajoče vojne ladije so ga potegnile na obalo, vsled česar je bila večina pasažirjev rešenih. Večina poškodovancev je od pare tako opečena, da je stanje ljudi brezupno in je treba računati s tem, da jih bo še več umrlo. V Newyork prispeli pasažirji poročajo, ginjaive posameznosti o katastrofi. Osemsto izletnikov, med katerimi se je nahajalo mnogo gospe in otrok, je plesalo in poto, ko je nastala eksplozija in se parnik ustavil ter je zletelo več pasažirjev v morje. Nastala je tišina, ki je trajala par sekund, nato pa velikanska panika. V tem trenutku se je tudi stemnilo. Mnogo oseb je skočilo pol blaznih v morje. V vodi se je pričel boj za prostore v rešilnih čolnih, ki jih je poslala po brezžičnem signalu poklicana vojna mornarica.

Za nakup

obleke

Vam nudi najcenejši vir
JOS. ROJINA, Ljubljana.

— Velikanski požar na razstavi v Grenoblu. Iz Grenobla poročajo: Požar je upeplnil praviljon tukajšnje mednarodne razstave. Škoda znaša 10 milijonov frankov.

— Železniška nesreča pri Vrpolju. Dva kmeta iz Vrpolja sta bila nekoliko dobre volje. Šla sta preko železniškega prelaza, kjer ju je zgrabil vlak. Eden je izgubil pri tem noge, drugi pa je odnesel samo nekaj težjih poškodb na glavi in na prsih.

— Stinnesov polom. Iz Berlina poročajo: Ker Stinnes ni mogel dobiti pravočasno kredita, je dal svojim uslužbencem na razpolago za dva milijona mark akcij svojega podjetja. To je izzvalo v vseh krogih veliko senzacijo, ker je to prvi tak slučaj v nemški industriji. Uslužbenci na ponudbo niso takoj pristali, temveč so zahtevali rok za premislek. Obenem so podvzeli pri vladi korake za posredovanje, da bi se preprečila ustavitev obratovanja v podjetju »Agas«, obratovanja, od katerega zavisi toliko delavskih eksistenc. Nemške novine pišejo, da Stinnes ni imel pravice za ta korak, ker delnice niso njegova last, temveč last imovinske mase rodbine Stinnes ter da se imajo uporabiti te delnice v slučaju, da ostalo premoženje rodbine Stinnes ne bo pokrilo vseh dolgov, za plačilo teh dolgov.

— Samomori v avstrijski armadi so jako pogosti. Vzrok temu so slabe finančne razmere, dejstvo, da je za službene delikte kompetentno civilno kazensko sodišče, ki ljudje primerno strogo kaznuje, kakor tudi premajhna natančnost pri zdravniških pregledih, pri katerih se zaveže mož, ki dostikrat ni več mlad, za dolgoletno službo. Te dni se je obesil zopet častniški namestnik Bruno Krieger v Gradcu. Bil je v štiridesetem letu svoje starosti ter je imel dva otroka. Istega dne se je ustrelil fanfanti Rupert Betfahl na salzburškem vojaškem vežbališču, medtem ko so njegovi tovariši ekserciral.

— Ljubavna drama. Iz Temešvara poročajo o krvavi ljubavni dramci, ki se je odigrala te dni v bližini mesta; 20letna hčerka bogatega posestnika Ana Valencis je počakala rumunskega nadporočnika Munteana pred njegovim stanovanjem ter ga na mestu ustrelila. Nato je obrnila orožje proti sebi ter se na grlu smrtonosno poškodovala. Ana Valencis je izvršila dejanje iz maščevanja, ker jo je nadporočnik prevaral. Več mesecev ji je dvoril, v zadnjem času pa je postal hladen in rezerviran, to je dovedlo deklico do obupnega koraka.

— Otroka bi se rada iznebila. Delavca Franja Surbeka v Zagrebu je obiskalo te dni dekle, Jaga Salodi. Seboj je imela 10 mesečnega otroka. Jaga je pri Franju prenočila

kakor v prejšnjih časih že večkrat. Zjutraj ga je prosila, naj na otroka pazi, češ, da ima vazen in nujen opravke ter se vrne kmalu. In Francelj je pazil na otroka ves dan in vso noč — Jage namreč ni bilo nazaj. Drugo jutro je nesel Francelj otroka na policijo ter stvar prijavil.

— Nedostopna »dama« v beograjskih nočnih lokalih. Te dni je bila izgnana iz Beograda, mlada, lepa, elegantna dama, demimondka, Dalmatinka Ivanka Stipčič. Osem dni so imeli obiskovalci beograjskih, elegantnih kavarn priliko občudovati krasno prikazen. Proti večeru se je pojavila enkrat tu, enkrat tam, dražestna dama, oblečena naravnost rafinirano elegantno, vsedla se je mirno h kaki prosti mizi ter je čitala knjigo, ne da bi se brigala za občudujoče poglede moških. Več bonvivantov se ji je skušalo približati, toda zaman. Dama je postala zagonetka. Celo najbolj predrzni gospodje so pogoreli, če so gledali v krasne, črne toda hladne oči te dame. Zdelo se je, da gre za emancipirano neodoljnost. Toda, ne da bi bila vedela, sta ji sledila dan za dnem dva moža-detektiva, ki sta jo zasledila v družbi nekega mladega inozemskega diplomata in nekega znanega beograjskega bankirja. Detektiva sta bila presenečena. Dama se je obnašala čisto drugače, kakor podnevi. Bila je razposajeno vesela, božala je enkrat mlajšega, enkrat starejšega kavalirja. To obnašanje se je zdelo detektivoma sumljivo, zato sta pozvala damo, da se legitimira. Izkazalo se je, da je Dalmatinka iz Gruža. Na poziv detektivov je šla z njima popolnoma ravnodušno na policijo. Na policiji je povedala svojo zgodovino. Pred par leti je prišla, željna spoznatni svet in življenje, v Pariz. Hotela je, ker je imela precej smisla za damsko modo, stopiti v kako modno trgovino. Ker pa je bila mlada in lepa, je naravno, da je podlegla izkušnjavam, ki jih nudi Pariz. Izbrala si je ljubimca, nato drugega, nato tretjega itd., dokler je ni vzel k sebi bogat Anglež. S tem je živela dve leti, seveda je imela pri tem tudi druge prijateljske zveze. Nato je prišla v stike v bogatim Švedom, ki pa je prišel njeni vihravosti kmalu na sled ter jo zapodil iz svojega stanovanja. Nato je šla v Beograd, kjer je živela na isti način. Podnevi in zvečer je igrala nepristopno, s čimer je dražila lahkožive moške, ki so letali za njo kakor blazni. Pozneje pa si je izbirala »najtežje«, s katerimi je imela divje orgije. »Beograd mi jako ugaja, skoro boljše kakor Pariz. Kajti tu se lahko več zabavlja, kakor tam,« tako je rekla. — Seveda bo poslala beograjska policija »nedostopno damo« odgonskim potom v njeno domovno občino.

— Čuden objem. V sredo zjutraj je bil pripeljan z avtomobilom rešilne postaje v tržaško mestno bolnišnico 30-letni zidar Ivan Furlanič, doma iz Istre. Mož je bil precej hudo ranjen na levi roki, prerezane so mu bile tudi nekatere kite. Ranjenec je povedal, da ga je predinočnem, ko se je vrnil nekoliko pozno domov, začela žena živahno objemati. Ker je v svoji goreči ljubeznivosti pozabila odložiti nož, s katerim je pravkar lupila jabolka, ga je pri objemu nehoti porezala po roki. — Če je res, kar je Furlanič izpovedal, o čemur pa močno dvomimo, se bo mož v bodoče pač skrbno varoval vročih objemov svoje boljše polovice.

— Iz Nemčije v Indijo v čolnu iz kavčuka. Te dni je dospel v Trst mlad nemški športnik, ki potuje v lastnem čolnu iz Nemčije v Indijo. Karel Schott — tako je ime pogumnemu potniku — se je odpravil na drzno potovanje iz Neuburga na Bavarskem, kjer je doma. V lahkem zložljivem čolnu iz kavčuka, ki tehta z vso opremo vred kakih 34 kg, je prebrodil Donavo, Gardsko jezero, Mincio, Pad in dospel po 38 dnevem potovanju v Benetke. Iz Benetk je obrnil svoj čoln, ki je tudi opremljen z jadrom, v Trst in je dospel tu sem v enem dnevu. V kratkem bo Schott nadaljeval svoje navadno potovanje; objadral bo vzhodno obal Jadranskega morja do Grčije in bo plul dalje ob obali Male Azije skozi Sueški prekop in Rdeče morje v Perzijski zaliv do glavnega mesta Indije. Ta proga znaša okoli 16.000 km. Schott upa, da bo dokončal svoje potovanje, ako ga medpotoma ne doleti kaka nezgoda v 18 mesecih. Pogumen športnik potuje čisto sam; do Benetk je imel spremljevalca, ki se pa je kmalu naveličal samotnega in nevarnega potovanja. Schott ne potuje prvič na ta način. Leta 1922 je prejadral Donavo do Črne morja in je dospel v 6 mesecih, v katerih je prepotoval kakih 4.000 km, v Rusijo. Leta 1923 je vdružil preplul Donavo in Črno morje do Carigrada, skupaj kakih 5.000 km v petih mesecih. Lansko leto se je v tretjič spustil na Donavo do Carigrada, prejadral Bospor, Marmorsko morje in plul ob maloazijski obali do Egipta. Potoval je vedno v lahkem čolnu iz kavčuka, ki ga v slučaju potrebe, ko ne najde pripravnih vodnih poti, lahko zloži in nosi na hrbtu. Potovanja, ki jih je Schott že napravil, ga utrjujejo — in menda upravičeno — v nadi, da se mu bo tudi drugi »raid« v Indijo popolnoma posrečil. Vsekakor značilno za njegova podjetja je, da Schott ne potuje mogoče za kako stavo, temveč le iz športnega nagiba.

— Peška pošta Sv. Ana v Slov. goricah — Sv. Lenart v Slov. goricah obuje od dne 6. julija t. l. vsak dan razen nedelj. Do sedaj je obvečala samo trikrat na teden.

— Poljska vojska in izvrševanje smrtnih kazni. Na Poljskem mora asistirati izvrševanju smrtnih kazni nad civilnimi zločinci vojska. Zoper to dejstvo so se čuli že opetovano protesti v javnosti, kakor tudi v vojaških krogih, češ, da je ta asistenca zloraba vojske, ki kompromitira vojaštvo v obeh javnosti. To naziranje se vedno bolj širi. To je prisililo ministrski svet, da se je te dni s tem vprašanjem obširneje bavil ter odredil, da se organizirajo v večjih jetnišnicah posebni eksekucijski oddelki za izvršitev smrtnih kazni.

— Letošnja žetev na Poljskem je, kakor je ugotovil varšavski statistični urad, po današnjih rezultatih, za 83—107% boljša, nego pred vojno. Lanskoletno prekaša za 60%. Pšenice se je pridelalo dosedaj 13.986.000 q, žita 60.710.000, ječmena 13.773.000, ovsa pa 28.695.000 q.

— V 17 urah iz Innsbrucka v London. V kratkem se odpre zračni promet med Innsbruckom in Londonom. Uporabljala se bodo letala neke nemške družbe, ki bodo preletela imenovano črto v 17. urah.

— Telovniki, varni pred krogli. Kakor poročajo iz Newyorka, je iznašel neki Berwald — telovnik, ki ga ne prestreli nobena krogla. Zanimivo je, da se je ponudil iznajditelj trgovcem, ki so se zanimali za njegov telovnik, da preizkusijo njegovo iznajdbo na njegovi lastni osebi. Cel tucat ljudi je streljalo istočasno na iznajditelja, ne da bi ga bili ranili. Iznajdba obstoji v tem, da so položene tri jeklene plošče posevno druga proti drugi, prostor med njimi je pa izpolnjen z bombažem.

KMETSKI PRAZNIK NA KRŠKEM POLJU.

V nedeljo dne 23. avgusta se zbere na tisoče in tisoče slovenskih in hrvatskih kmetov na Krškem polju, kjer sta pred 850 leti mučeniški kmetijski kralj Matija Gubec in hrabri vodja kmetijske vojske Ilija Gregorič vodila svojo vojsko v boj za Staro pravdo.

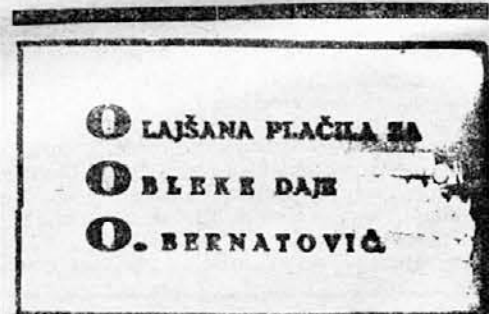
Praznika se udeleži vodja hrvatskega kmetijskega pokreta g. Stjepan Radić, voditelj slov. kmetijskega ljudstva g. Ivan Pucelj, kakor tudi več drugih odličnih kmetijskih poslancev, med njimi predsednik poslaniškega seljaškega kluba g. Karlo Kovačević. Udeležitev je priglasilo ogromno število slovenskega in hrvatskega kmetijskega ljudstva. To bo velika manifestacija sporazuma in bratske sloge.

POSEBNI VLAK NA KRŠKO

odhaja iz Ljubljane ob 8. uri 45 minut, v Zidanem mostu bo ob 10. uri in pripelje v Krško ob 11. uri 15 minut. Iz Krškega se odpelje ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer) in pride v Ljubljano ob 22. uri.

VLAKI ZA KRŠKO V NEDELJO 23. AVG.

Iz Ljubljane ob 5. uri 27 minut, drugi ob 8. uri 45 minut. — Iz Maribora ob 5. uri 25 minut. — Iz Zidanega mosta ob 10. uri.

— Slavoma, ples prihodnje sezone. Kakor poročajo nemški časopisi, propagira zveza nemških plesnih učiteljev za prihodnjo sezono nov ples, ki se imenuje »Slavoma«. Ples ima po mnenju plesnih učiteljev upravičene izgleda, da pride prihodnjo zimo v modo. Dočim so vsi plesi, ki so se pojavili zadnja leta groteskni, je novi ples popolnoma drugega značaja. V tem plesu prevladujejo slovanski ritmi, tudi glasba je slovanskega izvora. Karakteristični slavoma-korak se pleše v počasnem tričetrtinskem taktu, kljub temu pa nima v valčkom ali bostonom ničesar skupnega. Prvi del sestoji iz par figur, ki jih razume lahko vsak plesalec. Sploh slavomaples ni težak. Tudi malošolan plesalec ga obvlada v desetih minutah popolnoma. Dočim izraža prvi del melanholijo slovanskih arij, ima drugi značaj razposajenega čardaša. Ta del se pleše v četrtčetrtinskem taktu ter je nekoliko podoben one-stepu, vendar ima pa pri tem karakteristične znake čardaša.

— Javna zahvala. Prostovoljno gasilno društvo na Bledu se najlepše zahvaljuje cenjenemu občinstvu ter vsem darovalcem, ki so pripomogli do čim sijajnejše proslave društvene 40 letnice. Zahvaljujemo se vsem tovariškim društvom ter cenj. gostom, ki so se udeležili društvene prireditve.

— Izredno veliko truda si prihranite, ako pri pranju uporabljate samo milo »Gazela«! Kdor ne more, da bi se pogostil s »Pe-katetami« ob delavnikih, ta naj si jih privoščijo ob nedeljah in praznikih. Na izbiro je mnogo vrst, ki se dobe po vseh trgovinah.

— Mozolje, izpuščaje, pege na obrazu in druge nečistosti sigurno odstranjuje milo in krema »Daruvary«, komad Din 15.—. Apoteka Blum, Subotica.

Ljubljana.

1— Ljubljanska mestna plinarna nam sporoča: Z ozirom na članek »Kaj pa ljubljanski plin« v našem dnevniku z dne 17. t. m. pojasnujemo, da smo obratovali z mešanico trbovilskega in angleškega premoga, da pa obratujemo od 16. t. m. le s črnim inozemskim premogom.

1— Samomor iz nesrečne ljubezni. Včeraj zjutraj je imela Rožna dolina senzacijo. Na železniški progi za tobačno tovarno je ležalo strahovito razmesarjeno, popolnoma golo možko truplo. Poleg odrezane glave je ležal suknič, v katerem so našli listino z manjšo vsoto denarja ter raznimi dokumenti in pismi. Dokumenti se glase na Ivana Podobnika, pleskarja, roj. 1901 v Šiški, pristojnega v Cerkno, stanujočega v Rožni dolini. Mladenič se je vrgel v samomorilnem namenu pod vlak, ki ga je vlek 2 km daleč. Vzrok samomora je nesrečna ljubez. Objekt te nesrečne ljubezni je bila neka prodajalka.

1— Umor ali samomor? Predvčerajšnjim zjutraj je počil v kuhinji stanovanja postrežnice Terezije Zajc v Vevčah strel. Prestrašena žena je hitela gledat, kaj se je zgodilo, in našla v kuhinji na tleh svojo hčerko, 17-letno Štefko, ležečo v mlaki krvi, borečo se s smrtjo. Štefka je bila ustreljena naravnost v srce. Če gre za samomor ali umor, še ni pojasnjeno, na vsak način je pa »nesrečna ljubez« vmes.

Gobe za prodajo in dom.

Napredne evropske države zanjejo vsako leto ogromne milijone za gobe, a tudi v domači prehrani prebivalstva izpolnjujejo gobe izdatno vlogo. V češkoslovaški poznajo in izkoriščajo skoraj vse vrste užitnih gob. Tam imajo dve večji industrijski podjetji za konzerviranje gob, za izdelovanje gobjega praška in ekstrakta. Prebivalcem gorate severne Češke so gobe poglaviti živež, poleti sveže, pozimi pa posušene ali vložene v kis, a prebivalci so zdravi in krepki. Saj so dokazale kemične preizkušnje, da imajo povprečno gobe več redilnih snovi, kakor navadna hrana revnih in srednjih slojev (krompir in razna zelenjava). Nekatere gobe, npr. smrčki (mavrohi) pa prekašajo glede redilnosti celo meso. Francozi so že pred vojno dobivali vsako leto do 100 milijonov frankov za sloveče šampinjone (kukmake), ki jih umetno gojijo v posebnih kletah, in za konzervirane muserone (sehlice). Obe vrsti gob rastejo tudi pri nas, a jih le malokdo pozna. Tudi iz Švice so že pred vojno izvažali za okroglo 45 milijonov frankov gob vsako leto.

Naša država ima vse pogoje za gozdarstvo: ugodno podnebje in mnogo gozdov, vendar pa je gozdarstvo v naši državi — izvzemši Slovenijo — še skoraj popolnoma zanemarjeno. V Sloveniji poznamo splošno vsaj jurčke ali globanje (užitni goban, vrganj, kravca, lat, boletus edulis) in še kakih 8 do 10 nadaljnjih vrst užitnih gob, dočim v naših južnih pokrajinah povprečno niti gobana ne poznajo. Vseh užitnih gob je v naših krajih približno 200 vrst, med temi kakih 50 dobrih, a ostale vrste so sicer manjvredne, vendar pa bi bile še dobro uporabne, ako bi imeli kakšno industrijo za gobe (konzerviranje, izdelovanje gobjega praška in ekstrakta, vlaganje v kis itd.). Med vso množino gob pa je le 5 do 6 strupenih, oziroma sumljivih, ki bi si jih lahko vsakdo zapomnil na podlagi dobrih slik.

Zadnja leta se je začelo pri nas precej širiti zanimanje za gobe, odkar smo dobili strokovno knjigo z izbornimi naravnimi slikami.* To je prva knjiga te stroke v Jugoslaviji. Seve, še tudi nam Slovencem mnogo manjka do popolnosti v gozdarstvu. Pri nas uporabljamo največ kakih 10 vrst gob, a najboljše goba, t. j. kukmak ali šampinjon, je skoraj popolnoma nepoznana, dasi raste ponekod v množinah, n. pr. na Murskem polju in v Prekmurju.

Zadnja leta se je izvoz suhih gob zelo povzdignil, kar posebno pospešuje nova delniška družba »Gliva« v Ljubljani. V letih 1923 in 1924 se je izvozilo od nas približno 200 vagonov suhih gob, kar predstavlja vrednost okrog 50 milijonov Din. Ta vsota pa bi se lahko najmanj podesetorila, ako bi tudi naše južne pokrajine v istem razmerju izkoriščale gozdarstvo, kakor v Sloveniji.

Zaenkrat pridejo za izvoz v poštev le sledeče vrste suhih gob: 1. gobani (jur ali globanja, bronasti goban, kostanjevka in brezov goban), 2. kukmaki ali šampinjoni (poljski, travniški in gozdni), 3. smrčki ali mavrohi. Naši izvozniki prodajo večino suhih gob v Južno Ameriko (Brazilija, Argentina, Čile, Bolivija itd.). Bati pa se je, da nas bo pri izvozu izpodrinila Italija, ako se naši ljudje ne bodo naučili pravilno rezati in sušiti gob za prodajo. Naše gobe so sicer bolj sočne, mesnate in dišeče kakor italijanske, toda italijanske gobe so bolj bele barve, ker vsebujejo dosti lesnih snovi (celuloz). Tudi sušijo Italijani gobe le na solne ali s pomočjo, da morajo imeti suhe gobe belo barvo in da so prav tanko rezane. Ako torej hočemo premagati italijansko konkurenco, se moramo potruditi, da damo našim suhim gobam zahtevano kakovost.

Pri nabiranju in sušenju gob za prodajo, t. j. za izvoz, se moramo torej ravnati po sledečih pravilih:

1. Za nabiranje gob vzemimo pletene košare, koše ali škatle, nikakor pa niso za to vreče, rute, predpasniki, nahrbtniki ali mreže, ker v takih posodah se gobe zmečkajo in se vsled tega tudi naglo pokvarijo. Pametni gobarji si omislijo posebne zložljive škatle iz močne lepenke, prevlečene s platnom. Tak zložljiva škatla se nosi prazna pod pazduho liki šolska mapa.**

2. Gobe naj se nabirajo le v suhem vremenu, ne pa v dežju ali neposredno po dežju, ker so takrat gobe prepojene z vodo, se vsled tega težko sušijo, oziroma se hitro pokvarijo. Najbolje je iti po gobe šele dva dni po dežju.

3. Utrgano gobo je treba takoj na mestu osušiti prsti, šele obrezana se položi v posodo.

4. Nabirajmo le mlajše, t. j. še trdne gobe, ko se klobuk še ne da s prstom vdreti. Če mehke ali črvice gobe so gnusne in ne uporabne. Da ne nosimo brez koristi črvice gob domov, naj se vsaka sumljiva goba v gozdu prereže čez sredino klobuka. Prestare ali črvice gobe pustimo v gozdu, da izpade iz njih seme za prihodnje leto. Tudi premlelih, drobnih gob ni pametno pobirati za sušenje, ker premalo izdajo. Da nam jih kdo ne pobere, pokrijemo jih narahlo z listjem. Vsaka goba rabi najmanj pet dni, da se popolnoma razvije.

5. Ako imamo dovolj dobrih gob, naj se uporabljajo le klobuki, ker koreni so splošno manj vredni. Le popolnoma zdravi in trdni koreni se smejo rezati za sušenje.

6. Doma gobe takoj razrežimo ter jih raztrosimo na desko, pletenino ali papir za sušenje. Lističe je treba raztrositi tako, da ne

leže drug vrh drugega, ker v tem slučaju ne dobe lepe svetle barve. Ako smo prišli z gobami pozno na večer domov, da jih ne moremo takoj razrezati, moramo jih vsaj izločiti iz posode ter jih razstaviti vsakebi na hladnem in zračnem prostoru. Ako bi pustili gobe čez noč v posodi ali sploh na kupu ležati, bi se mogle vneti ali bi se vsaj razširili črvi med njimi.

7. Preden gobe razrežemo za sušenje, jih moramo prav skrbno osušiti, nikakor pa se ne smejo oprati. Od polžev objede in deli se odrežejo. Pri starih gobanih se spodnja plast klobuka (plodovnica, kjer je seme) odluči od mesa in zavže.

8. Gobe, ki smo jih odločili za prodajo, se morajo rezati na čim tanjše lističe, zato pa jih ni treba sušiti tako močno, da bi se drobili, temveč jih shranimo, ko so še nekoliko prožni, t. j. upogljivi. Manjše gobe se lahko režejo kar cele, t. j. tako, da se na lističih korena drže tudi lističi klobuka. Pri večjih gobah pa se najprej odreže koren tik pod klobukom, nato pa se razreže koren po dolgem, klobuk pa počez.

9. Najboljše sušenje je na solne ali pa s pomočjo elektrike. Ker pa električni sušilnici še nimamo, a navadno jeseni, ko je glavna sezona za gobe, tudi ni dovolj stalnih solčnih dni, pomagamo si s sušenjem na zračnih in svetlih podstrešjih, skednjih, kozoleh itd. Za silo se smejo sušiti gobe tudi na peči, ki na ne sme biti preveč razgreta. Na peč se položijo lesene deske (trske), na te papir ali pletenina iz slame ali trstike, na to šele se raztrosijo lističi gob. Med vsakim sušenjem je treba lističe vsaj enkrat previdno obrniti, da se na obeh straneh enakomerno posuše.

10. Za prvo silo si lahko vsakdo napravi primitivno sušilnico. Na solnem kraju zabijemo v zemljo par stebrov, v katere pritrdimo več vrst daljših klinov ali lat, na te pa se položijo gladke deske druga nad drugo. Med sušenjem se deske poljubno prestavljajo, da pridejo vse gobe neposredno na sonce. Cela naprava je podobna policam, kakršne imajo peki za kruh.

11. Posušene gobe je treba hraniti v vrečah ali pletenih košarah na suhem in zračnem prostoru n. pr. na podstrešjih ali skednjih, kamor ne prihaja dim ali prah. Vreče se obesimo na strop. Zaprti zaboji ali škrinje niso pripravne shrambe za suhe gobe. Na vlažnem ali brezračnem prostoru hranjene suhe gobe začno plesniti, oziroma dobe za tohel duh in okus ter vsled tega niso za prodajo, a tudi za domačo uporabo ne. Kdor nima pripravnih shramb, stori najbolje, da posušene gobe takoj zaneske k nakupovalcu.

Za domačo porabo se lahko sušijo vse užitne gobe, razen mlečnic (užitna sirovka, hruševka ali pečurka) in posebno vodenih in sluzastih (maslenka, peččenka, slinavka, polževke, tintnice itd.). Za dom se smejo gobe poljubno rezati in sušiti (tudi v pečeh), toda hraniti jih je istotako na suhih in zračnih prostorih, ne pa v zaprtih škrinjah in zabojih. Lističe, grive ali prstiki, trobente, beti in uhliji so tudi posušene prav okusne, toda dokaj trde, zato je najbolje, ako jih na peči ali v peč prav trdo presušimo, nato pa v mlincu za kavo ali jedra zmeljemo ter prašek hranimo za zimo v zaprtih posodah. Zlaka tega praška na osebo nam daje pozimi okusno gobjo juho ali omako.

Po navedenih pravilih sušene gobe bomo lahko in dobro prodali, za dom pa si nasušimo, oziroma vložimo v kis tiste vrste užitnih gob, ki niso za izvoz.

A. B.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,
21. avgusta 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 70, bl. 80; Loterijska državna rente za vojno škodo den. 293; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 25; Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 25; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 201, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 265; Merkantilna banka, Kočevje den. 101, bl. 101; Prva hrvaška štedionica, Zagreb den. 892; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., den. 100; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana bl. 330; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 112; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 165, bl. 180.

Blago: Testoni, 4—10, fco meja bl. 540; orehovi plohi, 40 mm, 70 mm, 80 mm, suhi, I. in II., fco meja den. 1300; črni bor-bordonalni, od 3 do 8 m dolž, od 30/30 do 50/50, fob Gruž bl. 650; bukova drva, 1 m dolž, suha, fco nakladalna postaja, 4 vag. den. 1750, bl. 1750; pšenica bačka, fco nakladalna postaja bl. 270; pšenica domača, fco Ljubljana den. 275; koruza slavonska, fco Postojna trans., 1 vag. den. 236, bl. 236; oves slavonski ali bosanski, rešetani, par. Ljubljana bl. 190; laneno seme, la, fco Ljubljana den. 545.

BORZE.

— Zagreb, 21. avgusta. Italija 2.02—2.04, Newyork 55.56—56.16, Praga 164.85—166.85, Curih 10.815—10.895, Dunaj 7.82—7.92.

— Curih, 21. avgusta. Beograd 9.225, London 25.04, Milan 18.72, Newyork 515.50, Pariz 24.42, Praga 15.25, Dunaj 72.512, Sofija 3.75.

× Mednarodni sejm v Solunu, ki se je imel otvoriti 18. oktobra t. l. se je iz tehničnih razlogov preložil na mesec september prihodnjega leta.

× V. Mednarodni vzorčni velesejem se vrši od 29. avgusta do 8. septembra 1925. Prireditelj stoji pod visokim protektoratom Nj. Vel. kralja. Velesejmi v Ljubljani so najstarejši, najprijetnejši in priznani dobro organizirani. Na sejem se pripuščajo kot raz-

stavljalci samo prvovrstne tu- in inozemske trdke, kar dovoljno jamči za kvaliteto razstavnega blaga. Vsak posetnik si zamore pri tej priliki ceno ogledati svetovno-znane prirodne krasote Slovenije, (Bled, letna rezidenca Nj. Vel. kralja) vsaj ga upravičuje sejmska legitimacija do 50% popusta na vseh osebnih in brzovalnih (izvzemši S. O. E. in nočne brzovlake na progi Beograd—Zagreb). Znižanja na parnikih. Na velesejmu se bodo razstavile razne tehnične novosti, priključena je velika športna razstava, Higijenska razstava, razstava plemenske živine in konj. Leta 1924. je obiskalo velesejem čez 150.000 kupcev. Stanovanja so preskrbljena. Legitimacija, ki stane 50 Din se dobi: v vseh bankah in denarnih zavodih ter njih podružnicah, kot Bled, Celje, Črnomelj, Kranj, Kočevje, Novomesto, Konjice, Rogatec, Brežice; Aloma Company, Tourist Office, Josip Zidar, Dunajska cesta 31, Jakob Gorjanc, Kolodvorska ulica 41 in pri objavljenih razprodajalcih na deželi.

× Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 31. avgusta t. l. ponudbe glede dobave kopalnih morskih gob, do 2. septembra t. l. pa glede dobave vezilnega železa. (Pogoji itd. pri ekonomskem odeljenju te direkcije na vpogled.) Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 17. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave zavornih kotev. — Dne 18. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave ogrevnih cevi in Manesmanovih cevi ter glede dobave bakrenega materiala. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo interesentom na vpogled.

× Prodaja hrastovih debel se bo vršila dne 18. septembra t. l. pri Direkciji šum v Bjelovaru. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

To in ono.

SMRTNI SKOK SENORITE.

List »Associatet Presse« poroča iz Mehike zabavno zgodbo. Senorita Ines Vargas je bila smrtno zaljubljena v svojega častilca Isidora Covarubias-a. Končno je naznanila nekoga dne svojim staršem, svoj neomajni sklep, da se z Isidorom poroči. Starši so bili mnenja, da se še ne mudi ravno preveč, kajti Ines je stara šele 16 let. Mladi par pa je bil drugega mnenja in po dramatičnem sestanku z Isidorom je izročila Ines svojim staršem ultimatum ter izjavila, da skoči s strehe 4 nadstropne hiše, ako ne dobi tekom desetih minut privoljenja. Še predno so prišli starši od strahu prav do sape, je Ines izginila ter se zaklenila v svoji sobi. »Deset minut imate časa,« je zaklicala skozi zaklenjena vrata. Papa si je pulil lase. Toda bliskoma je prišel do zaključka, da se deklica spriče vročevrtnega temperamenta, ki ga je podedovala po svoji materi, ne bo dala pregovoriti. Treba je bilo torej v naglici najti drug izhod. Posebno z ozirom na to, da mati vsled njene nepopustljivosti ne bo privolila na noben način v zakon. Papa je torej telefoniiral po ognjegase, ki so bili v malo trenutkih na licu mesta in so se ustavili ravno pod oknom seniorite.

Od predaje ultimata je minulo ravno 9 minut 55 sekund. Vendar so bili ognjegasci še pravočasno na mestu ter so razpeli mrežo. Papa je hitel s sekuro v roki po stopnjicah pred vrata svoje glavne deklice. »Odpri takoj!« je zaklical. »Ne pride mi niti na misel!« je bil ljubeznjiv odgovor hčerke. Pred hišo se je zbrala velika množica zijal. Deset minut je preteklo. Ines je splezala na okno. Cula je močne udarce očetove sekire, plaho je gledala proti vratom, ki so se že udajala in ne da bi pogledala samo enkrat na ulico, je skočila v globočino.

Ko je priletela v mehko mrežo je napravila baje zelo neumen obraz. Samo s ženinom ni šlo po želji. Mama je bila sicer spričo pobednega vtisa ponesrečenega samomora mjen Ines pripravljena popustiti: »Naj ga ima, če ne gre drugače.« Toda Isidor je bil drugega mnenja. Nahajal se je med gledalci. To mu je zadostovalo, take temperamentne deklice ne more poročiti, je izjavil napram novinarjem, to bi bila vendar preveč riskirana stvar. Bolje je, da si poišče bolj popustljivo soprogo. Torej, bilo je vsega konec. Ines je jokala noč in dan, toda skozi okno ni nikdar več skočila.

Pustolover Strasnov nadaljuje.

»Torej upam, da me smatrate vrednim?« »Dragi prijatelj, tako hitro ne morem odločiti. Najpreje se moram natančno informirati o Tvojih razmerah. Pojdi sedaj mirno domov, ogledamo si stvar nekoliko natančneje.«

»Dragi gospod ministerjalni svetnik, še eno prošnjo bi imel od Vas. Zelo nerad govorim o tej stvari v neposredni bližini statega. Ali bi me hoteli mogoče počastiti na mojem skromnem domu?«

»Dobro. Če mi bo dopuščal čas, pridem k Tebi.«

Mladi Batthyani je odšel in vlegel sem se na divan, da bi bil nekoliko zaspal. Bal sem se popoldneva, ko sem moral biti s starim sam ter mu odgovarjati na vsa mogoča vprašanja. Bilo je skoro nemogoče, da ne bi bil prišel v zadrego. Skof si je izpahnil nogo, zato ni mogel iti v park, kljub temu, da je bilo krasno solčno decembersko popoldne, vodil me je torej po gradu. Šla sva skozi vrsto 40 sob, ki so bile druga za drugo. Vsa vrata so bila odprta, tako je bilo mogoče napraviti tudi med štirimi stenami čisto lep izprehod. V veliki dvorani je stala na kamnu v težkem srebrnem okviru slika neke dame. Bende me je pogledal pričakujoče ter menil s solzami v očeh: »Vidiš, kako je častim, najlepši okvir sem ji dal.«

Razume se, da mi je bila situacija zelo mučna. Ta dama je bila očitno moja sorodnica, samo da nisem imel niti pojma, kdo je bila. Napravil sem zelo žalosten obraz in molčal. Čez nekaj časa sem pokimal ter vzdihnil: »Da ubožica.« Pri tem sem si mislil: »Upam, da je mrtva.«

Po mali pavzi ginjenosti sem dal pogovoru drugo smer s tem, da sem lanciral spretno besedo koadjutor. Stari je zgrabil za vado: »Torej, kako stoji stvar?«

»Dragi stric. Ne delaj si nepotrebnih skrbi. Sicer sva pa »entre nous«, zato lahko govorim odkritosrčno s teboj. Ne morava si prikrivati, da rabiš koadjutorja. Star si že. Vidiš, kvečjemu še eno ali dve leti lahko zavlečeš, potem pa moraš dobiti na vsak način koadjutorja. Vendar ne boš mogoče trdil, da ti je lahkota vožnja k birmovanju.«

»Hm, da, seveda mi ni lahkota. In odkritosrčno povem, da v zadnjih dveh letih sploh nikdar nisem birmal. Zato pa sem se peljal letos v kaznilnici Illava in Lipotvar ter sem tam birmal. Veš, to me je jako ganilo.«

Tiho sem mu sedel nasproti, vlekčl svoje smodko ter si dejal samemu sebi: »Vidiš, Nacek, ti si pravzaprav res prav navaden podlež. Pelješ se v Neutro ter vlečeš tega ljubeznjivega starega gospoda, ki bi res kaj boljšega zaslužil, za nos. Živel je vse svoje življenje kot svetnik in ti mu hočeš tavleči denar iz žepa?« — »Da, dragi stric, da si dober človek in pravi dušni pastir, o tem sem pač prepričan. Toda, vsaj veš, škofija ima tudi svojo posvetno stran. In vidiš, na to pa nisi več dovolj mlad. Zaman je, tak je svet. Stari se morajo umakniti ter napraviti prostor mladim. To je bilo vedno tako. V to se moraš tudi ti udati.«

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Železnikar Aleksander.
Tiska tiskarna »Merkur«, Ljubljana.

Mama — mama,

glej to je pravo »GAZELA«-milo, ki se tako krasno peni, da snažno in belo penilo ter prihrani trud in dela.

GAZELA MILO

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Prehite karavano, ki sestoji iz več sto kamel in vozov, katere vlečejo voli. Prinašajo najrazličnejše izdelke Rusije v Kino. Največ je pač bombažnih stvari, usnja in kožuhovine. Ko se vračajo te karavane, nesejo v Rusijo čaj in sicer neko posebno vrsto, ki je k sreči ni pri nas v Evropi, namreč takozvani opekarni čaj.

To je najslabša vrsta, pomešana z ovčjo in volovsko krvjo in stisnjena, da izgleda kakor opeka. Kinezi ne marajo tega čaja, v Mongoliji, Mandžuriji in vsoj Sibiriji pa je dnevna hrana ondodnih prebivalcev. Stoležjo ga in skuhamo z mlekom in ovčjo mastjo. Gotovo okusna jed! Ta čaj je tako važen trgovski predmet, da služijo opeke za denar, da z njimi plačujejo. Kineško vojaštvo v Mongoliji in Mandžuriji jih dobiva kot redno plačo.

Najimnitnejši je prvi voz, ki ga vlečeta dva krasna bela vola. Ima dve kolesi, kakor vsi drugi in na njem stoji z živimi barvami slikani kip koga, ki iztega gibljivo roko iz magnetnega železovca in kaže vodno proti jugu. Zakaj, Kinezi napravijo vse obratno od nas. Če hočejo reči »ne«, pokimajo z glavo in če hočejo reči »da«, zmajejo z glavo; tako uporabljajo negativni magnetizem, in magnetna igla, ki so jo poznali prej kot Evropejci, kaže proti jugu.

Če razmislimo ta gib z glavo z našega vidika, zelo dobro karakterizira Kineza kot diplomata, trgovca ali človeka. Reče da in zmaje z glavo, reče ne in pokima z glavo. Mi Evropejci nikdar ne vemo, na kakšnem stališču smo s Kinezom, ki skuša vsakogar ogoljufati.

Magnetiška roka sicer ne kaže potne smeri. To stori šimalki in če tega ni, tudi roka ne pomaga najti vode. Budistična figura je le bog varuh karavane; kot privešek so mu nadel magnetiško roko, ki je čudež. In v tem imajo prav. Tudi mi ne vemo, kaj je pravzaprav

(64) elektrika in magnetizem — umemo le uporabljati te skrivnostne moči in nič drugega.

Čez eno uro je napravil Maksimus pot, za katero bo rabila karavana dvajset ur. Dospel je do prvega vodnjaka, ki je bil do vrha napolnjen z dobro vodo.

Poti ni bilo razločiti, še Georgove izvrstne oči niso zapazile najmanjšega sledu, šimalki pa je vodil v ravni črti.

Ko ga vprašajo, kako se orijentira v stepi, kjer ni niti najmanjšega znaka, kako najde vodnjak po najbližji poti, odgovori skrivnostno in pravi o bogovih in duhovih.

Sicer pa kar tu pri vodnjaku pokaže, kako napravi, da najde prihodnji vodnjak.

Izstopi iz voza ter opravi molitev, zraven pa izvaja razne čudne gibe; potem vzame iz svežnja raznobarvne palčice in jih polaga na razne načine, kakor polagajo karte; potem vzame iz svežnja posušena zelišča, ter jih zažge; nato dela zopet razne gibe, potem še enkrat polaga palčice — in nato ve, kje je prihodnji vodnjak.

Karte, bogovi in duhovi pa so ga ogoljufali, zaman se je tudi praskal z nogami po hrbtu. Pač dospo čez pol ure v ravni smeri do vodnjaka, a ta je prazen, niti kapljice vode nima več!

Interesantno pa je, da kažejo sledovi, da je bila pred kratkim časom tu velika karavana, ki se je preskrbela z vodo. Gotovo pa niso vse porabili. Vodnjak je kar nenadoma usahlil.

Čarovnik pa se ne da motiti. »Trikrat tri je devet in še sv. Šit zraven je sedem,« reče hladno, pokaže novo smer in... že po petih minutah dospo avto do drugega vodnjaka, ki je poln kristalnočiste vode!

Sv. Šit je imel prav. A za Evropejce je bila to nerazrešljiva uganka, bolje bi bilo, da verujejo v čarodjstvo kakor Mongolci, in si ne belijo glav.

Tekom dneva in vse noči je prebrodil avto narasle in posušene reke; z razširjenimi kolesi je vozil preko pravih puščavnih pasov, in Leonor je privolila, da je rekel Georg še večkrat šimalkiju, naj poišče vod-

njak. To je storil tudi ponoči. Na ta način pa niso vozili v ravni črti, temveč zdaj sem, zdaj tja. Toda naslednji večer bodo vseeno na stepni meji.

Prihodnje popoldne ob štirih sedejo kakor po navadi vsi h kosilu, le Adam ostane pri krmilu, ker če je sedel na mizi, je potresel vse jedi s svojim tobakom.

Včeraj je šimalki jedel od vseh jedi, danes pa ni hotel. Bil je budistovski postni dan. Toda lakote trpeti ni hotel, dali so mu riža, ki pa ga je hotel kuhati sam. To stori na elektriški peči, konstrukcija ga prav nič ne zmede. Kuha obenem, ko pripravlja Tom kosilo. Skrbno pa pazi, da se ta ne dotakne njegovega lonca.

Miza je že pogrnjena. Tom servira ribo in pečenko, ki se jima prav nič ne pozna, da sta posušeni, potem je še mrzel rižev puding.

Tega razreže Leonor v rezine; tedaj pa priskaklja ptiček na mizo, stopi na krožnik in pod Leonorinim nožem pobere drobtinico.

Kar zamiga živalica s peruti, odpre kljun, pada na hrbet, zatrepeta še z nogama, in obleži mrtva.

Vsi so to videli. Trpelo je komaj pol minute.

»To pa izgleda, kakor da je puding zastrupljen!« zakliče Georg.

S smrtnobledim obrazom šine Tom kvišku, istočasno pa pokaže na šimalkijo, ki pri peči kuha svoj riž.

Potem je bil on! Popreje je dvignil pokrov z mojega lonca, kjer se je kuhal riž in ko je opazil, da ga gledam, je zelo čudno pogledal. Opazil sem to, ali kdo bi mislil, da je vrgel strup notri!

Georg je slišal — in še več je videl.

Še preden se je zgrudil ptiček, še preden je zaklical Georg one besede, je gledal šimalki proti mizi s tako bojazljivim in čakajočim izrazom v svojih preklanih mongolskih očeh, da ga je Georg pozorno pogledal, a tudi on ni mogel kaj slutiti. Ko pa je govoril o strupu, se je šimalki hitro obrnil, vseeno pa je opazil Georg, kako se je prestrašil.

Sedaj je gotov, en sam skok in že drži prestrašene moža spredaj za ovčjo kožo.

29. AVGUST — 8. SEPTEMB. 1925

pod pokroviteljstvom
Nj. Velikanstva kralja

V. LJUBLJANSKI MEDNARODNI VZORČNI VELESEJEM

NAJSTAREJŠA IN NAJBOLJ OBISKANA
GOSPODARSKA RAZSTAVA JUGOSLAVIJE

OSREDOTOČENJE KUPCEV IN PRODUCENTOV.

Na Ljubljanskem velesejmu razstavijo samo prvovrstna podjetja. — Kvaliteta blaga priznana najboljša, cene brez konkurenčne. — Obiskovalci imajo 50% popust na železnice. Legitimacija, ki stane Din 50,—, se dobi: v bankah in drugih denarnih zavodih, pri Aloma Company, Tourist Office in objavljenih razprodajalcih na deželi. — Ugodna in ceno prilika za obisk svetovno-znanih prirodnih lepot Slovenije (Bled, letna rezidenca Njeg. Vel. kralja). — Tehnične novosti: Športna razstava - Higijenska razstava - Razstava plemenske živine.

Samo Ljubljanski velesejem Vas bo popolnoma zadovoljil! Stanovanja preskrbljena.

Zobozdravnik

M. U. Dr. A. Braunseis

zopet redno ordinira.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5,—, vsaka nadaljnja beseda 50 par.

Išče se

za 1. september stanovanje v Ljubljani, obstoječe iz kuhinje in sobe. — Ponudbe na upravo lista pod »Stanovanje«.

Znanja želi

gospod prijetne zunanosti z isto tako gospodično v starosti od 17 do 22 let. Dopolni s sliko na upravo »Horočnega Dnevnika« pod šifro »Heliantha«.

Gramofon

dobro ohranjen, se po ceni prodaja. Naslov pove uprava.

Blagajničarka

se sprejme. Reflektantke naj se oglašev Narednem domu, prit. desno, 3. vrata.

Pisarniška moč

z dvoletno prakso išče mesta, najraje na deželi. Ponudbe prosijo na upravo lista pod. »Dobra moč«.

Službo išče

alaščičarski delavec, bodisi v kakem hotelu, bodisi v slaščičarni. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Slaščičar«.

Kolesa in šivalne

stroje kupujte edino le pri

Josip Petelinc-u

znamke

Gritzner, Phoenix in Adler ter posamezne dele za kolesa in stroje, pnevmatike, igle Lamerr. Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v voženju je brezplačen.

Na veliko! Na malo!

Kurja očesa

Najbolje sredstvo proti kurjim očesom. Zelo čisti znak. Čistila je mast. Skladnice v lekarnah ali drogerijah naravnost iz izvornice in glavnega skladišča.

M. HRNJAK, lekarnar, Sisak.

Kupujte samo pri

JOSIP PETELINC-U

LJUBLJANA

otroške majice, damske nogavice, kopalne hlače, kravate, naramnice, galanterijo, dišeka mila, palice, nahrbtnike, najnižja cena na veliko in malo

blizu Prešernovega spomenika. Vob vodi.

Gospodična

išče sobo s posebnim vhodom. Najraje v bližini dramskega gledališča. Ponudbe prosijo na upravo lista pod: »Soba«.

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“!

K SEZIJ

Brusila za kose znamke „Swatyn“ iz najboljšega brusnega materiala ponuja v preprodajo:

FRANC SWATY

tovarna umetnih brusnih in ostrilnih kamnov
Maribor, Jugoslavija.

Nepremočljive dežne plašče

že od Din 196,— naprej kakor vsa oslala oblačila za gospode in dečke kupite najceneje in najboljše v splošno znani delatni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2 (nasproti dramskega gledališča) konfekcijske tovarne FRAN DERENDA & Co. Ljubljana.

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

r. z. z. o. z. v Ljubljani

MESTNI TRG ŠT. 6

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše.

VEČJE IN STALNE VLOGE OBRESTUJE PO DOGOVORU.

Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbe, poroštva in proti zastavitvi.

TISKARNA „MERKUR“
TRG. IND. D. D.
Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posebnice in razglednice. Izvršuje vsakovrsne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lasna knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552